

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Plzeň 2013

Barbora Kovářová

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Pokuty a sankce ve veřejné správě s ohledem na autoškoly a provoz na
pozemních komunikacích**

Sankce a související instituty ve veřejné správě v silničním provozu s ohledem
na provoz na pozemních komunikacích a autoškoly

Předkládá: Barbora Kovářová

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Pokuty a sankce ve veřejné správě s ohledem na autoškoly a provoz na pozemních komunikacích“ zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat JUDr. Tomáši Loudovi, CSc., za jeho čas, hodnotné rady při řešení dané problematiky a odborné vedení bakalářské práce.

Obsah:

1. ÚVOD.....	1
2. SANKCE VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ.....	3
2.1. VYMEZENÍ POJMŮ.....	3
2.2. DRUHY SANKCÍ.....	4
2.2.1. <i>Napomenutí</i>	4
2.2.2. <i>Pokuta</i>	5
2.2.3. <i>Zákaz činnosti</i>	5
2.2.4. <i>Propadnutí věci</i>	6
3. PRÁVNÍ ÚPRAVA V OBLASTI SILNIČNÍHO PROVOZU.....	7
3.1. HISTORICKÝ EXKURZ.....	7
3.2. PLATNÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA.....	9
3.3. DE LEGE FERENDA.....	10
4. ÚPRAVA V ZÁKONĚ Č. 247/2000 SB., O ZÍSKÁVÁNÍ A ZDOKONALOVÁNÍ ODBORNÉ ZPŮSOBILOSTI K ŘÍZENÍ MOTOROVÝCH VOZIDEL VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ.....	13
4.1. SANKCE A SOUVISEJÍCÍ INSTITUTY V ZÁKONĚ O AUTOŠKOLÁCH.....	17
4.2. SPRÁVNÍ DELIKTY PRÁVNICKÝCH A PODNIKAJÍCÍCH FYZICKÝCH OSOB A SANKCE ZA NĚ UKLÁDANÉ.....	17
4.3. DALŠÍ DŮSLEDKY ZA NESPLNĚNÍ PODMÍNEK ZÁKONA O AUTOŠKOLÁCH.....	20
4.3.1. <i>Odnětí registrace k provozování autoškoly</i>	20
4.3.2. <i>Odnětí profesního osvědčení učitele autoškoly</i>	21
4.3.3. <i>Odnětí průkazu zkušebního komisaře</i>	21
4.3.4. <i>Odnětí akreditace k provozování výuky a výcviku profesní způsobilosti řidiče</i>	22
4.3.5. <i>Opětovné nevydání průkazu profesní způsobilosti řidiče</i>	22
5. SANKCE A S NIMI SOUVISEJÍCÍ INSTITUTY ZÁKONA 361/2000 SB. O PROVOZU NA POZEMNÍCH KOMUNIKACÍCH.....	23
5.1. BODOVÉ HODNOCENÍ PORUŠENÍ POVINNOSTÍ STANOVENÝCH ZÁKONEM.....	24
5.1.1. <i>Přehled jednání spočívajících v porušení povinností stanovenými předpisy</i>	26
5.2. SANKCE ZA PŘESTUPKY UVEDENÉ V § 125C ZÁKONA O SILNIČNÍM PROVOZU.....	27
5.3. SPRÁVNÍ DELIKTY PRÁVNICKÝCH A PODNIKAJÍCÍCH FYZICKÝCH OSOB.....	38
5.4. SPRÁVNÍ DELIKT PROVOZOVATELE VOZIDLA.....	41
5.5. SPOLEČNÁ USTANOVENÍ O SPRÁVNÍCH DELIKTECH.....	43
5.6. SOUVISEJÍCÍ INSTITUTY.....	44
5.6.1. <i>Zabránění v jízdě</i>	44
5.6.2. <i>Pozastavení, podmínění, omezení, zadržení, pozbytí a odnětí řidičského průkazu</i>	45
5.6.2.1. <i>Pozastavení řidičského oprávnění</i>	46
5.6.2.2. <i>Podmínění řidičského oprávnění</i>	46
5.6.2.3. <i>Omezení řidičského oprávnění</i>	46
5.6.2.4. <i>Zadržení řidičského oprávnění</i>	47
5.6.2.5. <i>Pozbytí řidičského oprávnění</i>	47
5.6.2.6. <i>Odnětí řidičského oprávnění</i>	48
5.6.3. <i>Kauce</i>	49
6. ZÁVĚR A DOPORUČENÍ.....	50
7. RESUME.....	53
8. SEZNAM LITERATURY, ZKRATKY.....	55

1. Úvod

Cílem mé bakalářské práce na téma „Pokuty a sankce ve veřejné správě s ohledem na autoškoly a provoz na pozemních komunikacích“ je zmapovat právní úpravu správního trestání v oblasti provozu na pozemních komunikacích. Své práci jsem přiřadila upřesňující podnázev „Sankce a související instituty ve veřejné správě v silničním provozu s ohledem na provoz na pozemních komunikacích a autoškoly“. Ten ještě upřesňuje všechna ustanovení, o nichž bude pojednáváno, ať již jde o sankce, jak je definuje právní věda či o související instituty, které sankcemi nejsou, ale pro své restriktivní účinky bývají jako sankce *sui generis* - postihy vnímány. Takovými instituty budou ve zkoumané oblasti zejména opatření, jako jsou pozastavení, podmínění, omezení, zadržení, pozbytí a odnětí řidičského průkazu, dále např. odnětí registrace k provozování autoškoly, odnětí profesního průkazu učitele autoškoly apod.

Práce by měla poskytnout pohled na možnosti veřejné správy v ukládání sankcí účastníkům silničního provozu ať již obecně podle zákona o silničním provozu či pak i speciálně provozovatelům autoškol, školicích středisek pro zdokonalování odborné způsobilosti řidičů, učitelům autoškol a zkušebními komisařům podle zákona o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel. Tuto bakalářskou práci bych chtěla také věnovat občanům České republiky k jejímu využití jako přehledu o všech možnostech veřejné správy postihovat autoškoly a řidiče při nedodržování podmínek provozu na pozemních komunikacích.

Základem mé práce bude vymezení pojmů a druhů sankcí s jejich následným přiřazením jednotlivým přestupkům a správním deliktům v oblasti silničního provozu. Krátce bude také nahlédnuto do historického vývoje úpravy silničních pravidel, aby bylo možno demonstrovat směr legislativního vývoje v této oblasti, což by mělo poskytnout i vodítko pro úvahy o dalším možném budoucím vývoji těchto právních předpisů.

Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích ve znění pozdějších předpisů („zákon o silničním provozu“) a zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel, ve znění pozdějších předpisů („zákon o autoškolách“) budou popsány jednotlivě i se základními zásadami a principy jejich dodržování s přihlédnutím k možnosti ukládání trestů za jejich nedodržení.

V oblasti trestání porušení povinností plynoucích z pravidel o bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích je důležitým prvkem výchovné i preventivní působení nejen na pachatele samotného, ale také na ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích. Proto budou blíže rozpracovány i jednotlivé sankce, ať již z pohledu zákona o autoškolách či z pohledu zákona o silničním provozu, v němž se v rámci novely přijaté v roce 2012 (zákon č. 197/2012 Sb.) projevilo výrazné zpřísnění sankcí, jež je charakterizováno zejména zavedením jejich dolních výměr a nemožností upustit od uložení sankce, omezením možnosti správních orgánů přihlídnout ke konkrétním okolnostem případu, osobě delikventa a jeho poměrům. Tento jev je reakcí státu a odpovídajících správních orgánů na zvýšení bezohlednosti a velké neukázněnosti řidičů, která má v posledních letech velkou tendenci nárůstu. Předpokládám, že přísnější právní úprava v uvedené oblasti ze strany státu a příslušných správních orgánů by mohla vést ke zlepšení situace a to nejen na pozemních komunikacích.

Ve své bakalářské práci se budu zabývat vymezením sankcí a souvisejících institutů ve veřejné správě, jejich druhy jak z pohledu zákona o silničním provozu tak z pohledu zákona o autoškolách, jednotlivými přestupky a správními delikty ve vztahu k sankcím. Při zpracovávání celé agendy komplexně bude snazší poukázat na případné terminologické rozdíly, roztroušenost úpravy či případná zmatečná ustanovení.

Závěrem mé práce bude shrnutí poznatků získaných výše uvedeným komplexním zpracováním práce. Poznané aspekty silničně provozní úpravy pomohou poukázat na klíčové problémy a navrhnout možná řešení de lege ferenda.

2. Sankce ve veřejné správě

2.1. Vymezení pojmů

Právní norma je pravidlo chování, které stát uznává, je právně závazné, je obsaženo v pramenech práva a jeho plnění je vynutitelné veřejnou mocí. Jedná se o základní prvek platného práva a slouží k regulování určitých vztahů ve společnosti. Při porušení právní povinnosti nastupuje odpovědnost. Za obecný znak odpovědnosti je považována sankce.¹ Porušení právních norem tedy predikuje nastoupení sankcí. Sankce jsou opatření státního donucení, která jsou příslušnými orgány státní správy ukládány pachateli přestupku či trestného činu, působí mu újmu a vyslovují mu tím i jisté morální odsouzení za tento čin. Důkazní břemeno leží na státním orgánu. Platí zásada vyloučení dvojího postihu za stejné jednání, ovšem není vyloučena možnost uložit pachateli přestupku či trestného činu i více druhů sankcí najednou. Pokud je vícero orgány postihováno jedno a to samé chování, musí být přihlédnuto k již uloženým sankcím.

Správní delikt je protiprávní jednání, jehož znaky jsou stanoveny zákonem a správní orgán za ně ukládá zákonem stanovenou sankci. Označují se takto veřejnoprávní delikty, které projednávají správní úřady. Mezi ně patří hlavně přestupky, kterých se mohou dopustit pouze fyzické osoby a tzv. jiné správní delikty, které mohou spáchat právnické osoby a podnikající fyzické osoby. Nepatří mezi ně trestné činy, které projednávají soudy. Právní úprava správních deliktů je poněkud nepřehledná a roztržitá: zatímco přestupky jsou upraveny zvláštním zákonem o přestupcích, jiné správní delikty společnou procesní úpravu postrádají a řídí se pouze správním řádem.

Přestupkem je podle § 2 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích („zákon o přestupcích“) zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštního právního předpisu nebo o trestný čin. Společenská škodlivost jako materiální znak přestupku, vyjadřuje obecně nežádoucí jednání, které je v rozporu s právním řádem a přestupkový zákon ji ve své definici vyjadřuje jako jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti.

¹ Aleš Gerloch, Teorie práva, vydal Aleš Čeněk 2000, str. 120

Při určování druhu sankce a k její výměře se musí přihlídnout k závažnosti přestupku, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům, k okolnostem, za nichž byl spáchán, k míře zavinění, k pohnutkám a k osobě pachatele, jestli a jakým způsobem byl pro tentýž skutek již postižen (např. v disciplinárním řízení v rámci vztahů nadřízenosti a podřízenosti v rámci určité organizace). Za více přestupků téhož pachatele projednaných ve společném řízení se uloží sankce podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejpřísněji postižitelný.²

Jednotlivými druhy sankcí, o nichž bude níže pojednáváno, jsou: napomenutí, pokuta, zákaz činnosti, propadnutí věci. Dalšími instituty, o kterých bude v této práci pojednáno, jsou omezení spočívající v odnětí či omezení oprávnění k činnostem souvisejícím se silničním provozem či autoškolou. Zmíněna budou také opatření spočívající v zabránění v činnosti. Jako sankce sui generis poté mohou působit i opatření uložená se sankcemi souvisejících institutů správního práva. V důsledku nedodržení některých zákonných podmínek vznikne dotčenému újma, která sice není „trestem“ za porušení právní povinnosti, ale nicméně je zásahem do sféry zájmů subjektu ať již podnikatelského v případě autoškoly či soukromého při nedodržení podmínek zákona o pozemních komunikacích.

2.2. Druhy sankcí

2.2.1. Napomenutí

Vyřešení přestupku napomenutím přichází do úvahy, pokud by se uložení přísnějších sankcí jevilo nepřiměřeným a zároveň by k nápravě pachatele nestačilo samotné projednání věci. Jedná se tedy o nejmírnější sankci. Lze ji uložit za jakýkoliv přestupek, nelze ji však uložit současně s pokutou. Napomenutí nelze uložit v blokovém řízení, avšak lze jej uložit v příkazním řízení. Prakticky se neliší od projednání přestupku s upuštěním od uložení sankce.

V zákoně o silničním provozu ze stanovení dolních sazeb pokut i formulace, podle níž je uložení pokuty vyjádřeno jako obligatorní, vyplývá, že v případě přestupků podle § 125c nelze uložit sankci napomenutí.³

² <http://www.pravnik.cz/a/235/prestupky-obecna-cast-predpoklady-sankce-.html>

³ JUDr. Bušta, JUDr. Kněžínek, Ph.D. a Ing. Seidl: Zákon o silničním provozu s komentářem, vydala Lenka Buštová – Venice Music Production, 2011 (dále jen jako „Komentář“), str. 241

2.2.2. Pokuta

Spočívá ve finančním postihu pachatele za porušení právní povinnosti. Je tou nejtýpčtější sankcí. Existují četné výjimky, umožňující uložit i vyšší pokutu, nesmí mít však pro subjekt likvidační charakter, u mladistvých se obvykle snižuje na polovinu částky. Finanční částka je příjmem obce nebo státu, v závislosti na rozhodujícím orgánu. V blokovém řízení lze za přestupky v silničním provozu uložit pokutu až do 2 500,- Kč.

Judikatura Nejvyššího správního soudu k tomu uvádí (podle rozsudku ze dne 15. 1. 2008, čj. As 16/2008-68⁴): „Ustanovení § 125c odst. 6 zákona o silničním provozu představuje zvláštní ustanovení, které umožňuje uložit v blokovém řízení za vybrané přestupky v silniční dopravě v tomto ustanovení uvedené vyšší pokutu, než je pro blokové řízení obecně ustanovena v § 13 odst. 2 zákona č. 200/1990, o přestupcích. Z výše uvedeného však neplyne, že by ostatní přestupky v silničním provozu dle § 125c, zákona o silničním provozu nebylo možno vůbec postihnout v blokovém řízení, ale pouze to, že případnou blokovou pokutu je třeba uložit dle obecného § 13 odst. 2 zákona o přestupcích, pokuty do 1 000,- Kč.“

2.2.3. Zákaz činnosti

Spočívá v uložení povinnosti non facere - nekonat. Účelem této sankce je zabránění možné recidivy přestupku či trestného činu. Může být uložen samostatně, či společně s jinou sankcí. Zakázat lze pouze výkon určitého povolání nebo funkce či takové činnosti, ke které je třeba zvláštního povolení nebo jejíž výkon upravuje jiný právní předpis. Pro udělení této sankce je nutné spáchat přestupek či trestný čin v souvislosti s touto činností. Zákaz činnosti je možné uložit maximálně na dva roky.

V zákoně o silničním provozu je zákaz činnosti upraven v § 125c odstavec 5. Činnost, jíž se ukládaný zákaz týká, musí být v rozhodnutí o přestupku přesně a jednoznačně specifikována. Jde obvykle o zákaz řízení motorových vozidel a nic nebrání tomu, aby se zákaz činnosti omezil jen na určitou skupinu nebo kategorii vozidel. Vždy je podmínkou, že se zákaz musí vztahovat k činnosti, s níž spáchání přestupku bezprostředně souvisí.

Nejvyšší správní soud (podle rozsudku ze dne 2. 4. 2009, čj. As 7/2009-77): „Dopustil-li se řidič přestupku v souvislosti s řízením nákladního automobilu s přípojným vozidlem, k jehož řízení je nezbytné řidičské oprávnění skupiny C, je nezbytné považovat činnost spočívající v řízení vozidel spadajících do skupiny C za právě tu činnost, v souvislosti

⁴ http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2008/0016_5As__0800068A_prevedeno.pdf

s níž se dopustil přestupku. Uložil-li proto správní orgán sankci zákazu řízení motorových vozidel spadajících do kategorie řidičského oprávnění skupiny C, byl takový postup správního orgánu plně v souladu s (nově) § 125c odst. 5 zákona o silničním provozu, ust. § 2 odst. 4 správního řádu, jakož i zásadou zákonnosti vyjádřenou například i v ust. § 2 odst. 1 správního řádu.⁵

2.2.4. Propadnutí věci

Sankce spočívající v propadnutí věci náležící pachateli, který ji ke spáchání přestupku použil, či díky tomuto přestupku získal. Propadnutí věci upravuje ust. § 15 přestupkového zákona. Opět se jedná o možnost zabránit v recidivě přestupku či trestného činu, lze uložit samostatně i společně s jinou sankcí. Zákon nestanoví absolutní hodnotu věci, nad kterou její propadnutí nelze vyslovit. Jediným kritériem je, že hodnota věci nesmí být v nepoměru k závažnosti přestupku. Hodnota věci nesmí být proto tak vysoká, aby způsobená majetková újma odporovala účelu sankce a postihovala pachatele neúměrně tvrdě. Správní orgán nemůže prohlásit za propadlou věc, která umožnila přestupek spáchat, avšak svojí povahou není ke spáchání přestupku určena (např. motorové vozidlo). Vlastníkem propadlé věci se stává stát a hospodaření s ní přísluší orgánu, který je k tomu podle povahy věci určen ust. § 11 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky.

⁵ Komentář str. 242

3. Právní úprava v oblasti silničního provozu

3.1. Historický exkurz

Již v archaických společnostech se vyskytuje sankce jako trest pro pachatele uložená vnější autoritou. Běžnými sankcemi byl veřejný posměch, tělesný trest, vyloučení z kmene či smrt. Starověké společnosti trest chápaly jako spor mezi poškozeným, případně jeho příbuznými a pachatelem. Nejobvyklejším trestem byl trest smrti, dále zmrzačení, případně vyhnanství. Vývoj společnosti, zejména obchodu, přináší i další obohacení trestu - pracovní internace (např. galeje).

Teprve ve druhé polovině 18. století dochází k omezení mučení, zrušení krutých trestů, omezení trestu smrti, presumpce neviny, veřejnost trestního procesu, vstup odborníků do trestního procesu a zavedení posudků expertů.

Odklon od soukromoprávního řízení se projevuje až posílením centrální moci a funkci žalobce ve sporu přebírá stát. S tímto jevem se také stát stává vyšetřovatelem a případně vykonavatelem trestu – projevuje se takzvaný inkviziční princip. V tomto období také začíná vznikat funkce veřejného žalobce a později i policejního vyšetřování. Velmi důležité bylo zavedení práva na vlastní obhajobu.⁶

Samostatná úprava pravidel silničního provozu a s tím také i trestání v této oblasti se objevuje až po nástupu motorismu a automobilové dopravy. Nejčastěji uváděnou první relevantní úpravou pravidel silničního provozu jsou anglické předpisy z poloviny 19. století, zejm. 1861 The Locomotive Act a na něj navazující další předpisy. Na našem území byla první pravidla silničního provozu⁷ stanovena v roce 1866, v roce 1875 následovala vyhláška o jízdě silničními parostroji a od 29. 1. 1900 ji nahradilo místodržitelské nařízení - požadavky na vozidla a jejich označení, jednoduchá pravidla bezpečného řízení a jízdy. Rychlost jízdy v uzavřené obci nesměla být větší než rychlost koně v čerstvém klusu. Dalším předpisem poté bylo nařízení č. 81/1910 ř. z. o jízdě samohybných vozidel a nařízení ministerstva vnitra v dorozumění s ministerstvem veřejných prací a ministerstvem financí ze dne 28. 4. 1910, které zavedlo povinnost poznávacích značek na základě Vídeňské konvence. Novelizováno bylo pak výnosy československého ministerstva vnitra č. 40 704 ze dne 27. 5. 1921 a číslo 84 386 ze dne 11. 11. 1921. Zákon č. 81/1935 Sb., o jízdě motorovými vozidly, omezil v uzavřených

⁶ Doc. Ing. Renata Štablová, CSc.: studijní texty Kriminologie, 2008, str. 8-9, <http://www.vsrr.cz/kestazeni/predmety/kriminologie.pdf>

⁷ http://cs.wikipedia.org/wiki/Pravidla_silni%C4%8Dn%C3%ADho_provozu

osadách rychlost na 35 km/hod. Dopravní silniční řád byl pak obsažen ve vládním nařízení č. 242/1939 Sb., o chování v silniční dopravě.

Poválečné období pak přineslo sjednocení pravidel provozu v českých i slovenských zemích do jednoho předpisu a to zákona č. 56/1950 Sb., o provozu na veřejných silnicích, k němuž patřilo prováděcí nařízení č. 11/1951 Sb. a vyhláška č. 328/1951 Ú. l., o způsobilosti vozidel k provozu na veřejných silnicích, o způsobilosti k jejich řízení a o péči o rozvoj motorismu. Následovalo pak vládní nařízení č. 54/1953 Sb., o provozu na silnicích + zákonné opatření NS č. 13/1956 Sb. Nově byly stanoveny podmínky např. pro objíždění nástupních ostrůvků vlevo, přednost kolejových vozidel před motorovými vozidly na křižovatce s nerozlišenou předností, zavedena přednost zprava; výcvik řidičů byl svěřen „jednotné celostátní organizaci československých motoristů“ a na základě prováděcí vyhlášky od roku 1951 do června 1953 byly zavedeny k řidičskému průkazu kartičky s deseti kupóny odtrhávanými za přestupky.

V poválečné historii České republiky byla pravidla silničního provozu stanovena formou vyhlášek. K novějším patří vyhláška ministerstva vnitra ČSSR č. 141/1960 Sb., kterou se vydávali pravidla silničního provozu, s účinností od 1. 1. 1961, dále vyhláška ministerstva vnitra ČSSR č. 80/1966 Sb., o pravidlech silničního provozu, s účinností od 1. 1. 1967. Po ní následovala vyhláška federálního ministerstva vnitra ČSSR č. 100/1975 Sb., o pravidlech silničního provozu, s účinností od 1. 1. 1976, a jako poslední vyhláška federálního ministerstva vnitra ČSSR č. 99/1989 Sb., o pravidlech provozu na pozemních komunikacích, s účinností od 1. 1. 1990.

Po roce 1989 řada řidičů nechtěla vyhlášky v plné míře akceptovat s tím, že se nejedná o zákon a zároveň zpochybňovali kompetence orgánů Policie České republiky při výkonu povinností související s ochranou bezpečnosti silničního provozu. Na základě veřejné diskuse o platnosti právní úpravy, která probíhala i ve sdělovacích prostředcích, byl za účelem odstranění tohoto stavu vydán zákon č. 12/1997 Sb., o bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, který nabyl účinnosti ke dni 21. 2. 1997 a nahradil vládní nařízení č. 54/1953 Sb., čímž byl vytvořen zákonný podklad pro existující vyhlášku č. 99/1989 Sb., o pravidlech provozu na pozemních komunikacích. Tento zákon byl také zpochybňován, zejména v souvislosti s vydáním zákonné právní normy několik let po vydání prováděcího předpisu. Ve snaze o odstranění nesourodé právní úpravy oblasti provozu na pozemních komunikacích byl zákonodárci vydán zcela nový zákon č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2001. Úkolem tohoto zákona byla modernizace právní úpravy

provozu na pozemních komunikacích a také soulad s ústavními požadavky a s předpisy Evropské unie.

3.2. Platná právní úprava

V současné době tedy platnou právní úpravu obsahuje zákon č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2001. Z řady novelizací, ke kterým během jeho účinnosti došlo je nutno zmínit zejména zákon č. 411/2005 Sb. účinný od 1. 7. 2006, který v souvislosti s nárůstem počtu tragických dopravních nehod opět zavádí institut zadržení řidičského průkazu a bodové hodnocení vybraných přestupků a trestných činů spáchaných řidiči motorových vozidel, tzv. bodový systém. Další významnou změnou byla novela účinná od 1. 11. 2011, provedená zákonem č. 133/2011 Sb., kterou došlo ke zrušení ust. § 22 přestupkového zákona a jednotlivé přestupky proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu jsou nově zapracovány v zákoně o silničním provozu pod ust. § 125c „Přestupky“. Také sankce za tyto přestupky jsou uvedeny v ustanovení § 125c. Jednotlivé skutkové podstaty přestupků zde uvedených jsou v mnoha případech totožné se skutkovými podstatami přestupků uvedených původně v § 22 přestupkového zákona. Tímto krokem byla zjednodušena orientace v jednotlivých přestupcích a sankcích, což bylo v minulosti s ohledem na mnoho novelizací velmi obtížné.

Jedním z fenoménů současnosti je zajištění rychlé a bezpečné přepravy. Význam silniční dopravy, se projevuje i v poměrně podrobné právní regulaci v podobě zákonů a vyhlášek. Jedním z nosných zákonů, je výše uvedený zákon č. 361/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů, o provozu na pozemních komunikacích (zákon o silničním provozu). Tento zákon upravuje práva a povinnosti účastníků provozu na pozemních komunikacích, pravidla provozu, úpravu a řízení provozu, řidičská oprávnění a řidičské průkazy a působnost a pravomoc orgánů státní správy a Policie České republiky ve věcech provozu na pozemních komunikacích. Obecně lze uvést, že platná právní úprava představuje novou a komplexní zákonnou úpravu silničního provozu, včetně správního řízení a sankcí za správní delikty fyzických, právnických i fyzických podnikajících osob. Nejčerstvější novinkou v oblasti sankcí je úprava správního deliktu provozovatele vozidla a tím zamezení obvyklé výmluvy řidičů na institut „osoby blízké“. Poslední novelizace silničního zákona byla provedena zákonem č. 396/2012 a vešla v účinnost 1. 1. 2013.

Se silničním provozem úzce souvisí i zákon č. 247/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů, o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel

(zákon o autoškolách), který nabyl účinnosti 1. 1. 2001. Tento zákon zpracovává podmínky pro provozování autoškol, způsoby a provádění výuky a výcviku žadatelů o získání řidičského oprávnění, práva a povinnosti provozovatelů a učitelů autoškol, podmínky pro udělování a odnímání osvědčení pro učitele výuky a výcviku, způsoby provádění zkoušek k získání řidičského oprávnění, dále požadavky na fyzickou nebo právnickou osobu, která výuku a výcvik provádí, vydávání průkazů profesní způsobilosti řidiče, podmínky přezkoušení z odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel v bodovém hodnocení a působnosti správních úřadů a státní dozor. Obsahuje také sankce za nedodržení podmínek v něm uvedených např. odnětí registrace k provozování autoškoly, odejmutí průkazu učitele autoškoly či zkušební komisaře. Poslední novela byla provedena zákonem č. 396/2012 a vešla v účinnost 1. 1. 2013.

3.3. De lege ferenda

V médiích velmi diskutovanou, již účinnou novelou, je možnost pozastavení řidičského oprávnění v rámci exekuce, tedy možnost donucení dlužníka k uhrazení dlužné částky uvalením exekuce formou pozastavení řidičského oprávnění. Až do doby zaplacení dlužné částky má dlužník de facto pozastavenou činnost (pozastaveno oprávnění k řízení motorových vozidel - řidičský průkaz) a nesmí tedy řídit vozidlo. Tímto způsobem je možné vymáhat pouze nedoplatek výživného na nezletilé dítě. Zákon také uvádí výjimky, kdy řidičské oprávnění není možné zabavit někomu, kdo ho nezbytně potřebuje k výkonu práce. Řidičské oprávnění nebude možné odebrat taxikářům, řidičům kamionů apod. Jakmile dlužník obdrží exekuční příkaz, musí řidičské oprávnění vrátit, pokud ho neodevzdá, může mu být odebrán policií např. při silniční kontrole. Nicméně je otázkou, zda uvedená novela nedává pravomoc náležející soudům a správním orgánům do rukou exekutorů. Proti uvedené novele se ozývají hlasy ve směru, že právo řídit vozidlo naprosto nesouvisí s dluhy na výživném a také že se jedná, o vysoce specifický druh pohledávky, na níž se tato sankce vztahuje. Tato restrikce naráží také na základní práva a svobody tím, že v rámci exekučního řízení bude povinný potrestán za neuhrazení výživného tím, že mu bude zakázána činnost, která nemá souvislost s uvedeným protiprávním jednáním.⁸ Domnívám se, že ač s uvedenými nedostatky, půjde o účinný institut při vymáhání výživného na nezletilé. Pokud by se osvědčil, jak lze očekávat, bude zajímavé sledovat, zda nebude rozšířen i na další druhy pohledávek.

⁸ <http://www.epravo.cz/top/clanky/exekuce-pozastavenim-ridickeho-opravneni-88568.html>

Další v médiích velmi diskutovanou, již účinnou novelou, je správní delikt provozovatel vozidla, který si klade za cíl konec výmluv řidičů na osoby blízké při spáchání dopravních přestupků a to tím, že zakládá objektivní odpovědnost provozovatele vozidla za zajištění toho, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích, a to bez ohledu na to, kdo vozidlo řídí. Uvedená novela je podle řady názorů sporná minimálně v tom ohledu, zda je vůbec možné požadovat fakticky odpovědnost v tomto směru za chování třetích osob po provozovateli vozidla a zda lze upírat předpokládaným způsobem právo nevypovídat proti sobě nebo osobě blízké. Objevují se také možné způsoby obcházení této novely, např. provozovatel vozidla sice uvede osobu, která automobil řídila, čímž splní svoji zákonnou povinnost, ale tato osoba tuto skutečnost popře a nebudou-li k dispozici jiné důkazy, půjde o tvrzení proti tvrzení, v důsledku čehož bude muset být správní řízení zastaveno. Více o tomto deliktu bude pojednáno v bodě 5.4.⁹

Připravuje se také novela dotýkající se § 87 zák. o silničním provozu - pravidelných lékařských prohlídek, kde se posunuje věk povinné kontroly zdravotní způsobilosti řidičů k 68 rokům věku. V důvodové zprávě se uvádí, že povinná prohlídka v 60 letech je dnes přežitkem, protože občané se dnes dožívají podstatně vyššího věku i oprávněný věk k odchodu do důchodu se řadu let prodlužuje. Jsou-li tedy lidé i po dovršení 65 let svého věku v takové kondici, která jim umožňuje soustavně pracovat, je neadekvátní pochybovat o jejich schopnosti řídit motorové vozidlo.¹⁰ Tato novela zákona je nyní v senátu a je na pořadu 6. schůze po dni 20. 3. 2013. Je určitě velkou otázkou, zda by byla velkým přínosem a hlavně zjednodušením pro samotné řidiče či zda by nebylo vhodnější zachovat hranici 60 let a individuální přístup, protože ne všichni senioři jsou v 68 letech schopni plného a dlouhodobého soustředění, které je při řízení vozidla v nynějším provozu nutné.

Další připravovaná změna silničního zákona je nyní ve fázi 2. čtení v Poslanecké sněmovně a zahrnuje změnu v § 5 o povinnosti řidiče, v upřesnění sousloví týkající se ovlivnění jinou návykovou látkou než alkoholem. V současné době platí, že řidič nesmí řídit vozidlo nebo jet na zvířeti bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo užití návykové látky nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo užití návykové látky, kdy by mohl být ještě pod jejich vlivem. Řidič je také povinen podrobit se na výzvu policisty, příslušníka Vojenské policie, zaměstnavatele, ošetřujícího lékaře nebo strážníka obecní

⁹ <http://akjudrcernohorska.cz/index.php/kontakt/68-osoba-blizka-u-dopravnich-pestupk-od-r-2013>

¹⁰ Sněmovní tisk č. 759/0 část č. 1/4 <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=759&CT1=0>

police vyšetření podle zvláštního právního předpisu¹¹ ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou. Zatímco v případě odhalování a postihu řízení vozidla pod vlivem alkoholu existuje bohatá rozhodovací praxe, včetně bohaté soudní judikatury, v případě jiných návykových látek (drog) se jedná o oblast neprobádanou a aplikačně nedostatečně sjednocenou. Tato skutečnost přináší značné problémy při efektivní vymahatelnosti zákona a tím i při zvyšování bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích. Řízení vozidla pod vlivem jiné návykové látky než alkoholu je v současné době postihováno buď jako trestný čin (přečin) ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 zák. č. 40/2009 Sb. trestního zákoníku, je-li řidič v důsledku jejího požití v tzv. stavu vylučujícím způsobilost a jsou-li naplněny i ostatní znaky vyžadované trestním zákoníkem, nebo jako přešůpek podle § 125c zákona o silničním provozu, pokud se stav vylučující způsobilost řidiče nepodaří zjistit nebo nepochybně prokázat.¹² Postihy za řízení vozidla pod vlivem návykové látky se předloženým návrhem zákona nemění. Jakkoliv by samozřejmě bylo možné v tomto směru uvažovat o některých úpravách, např. o zpřísnění postihu za odepření se vyšetření ke zjištění ovlivnění alkoholem či jinou návykovou látkou, tato úprava se nenavrhuje. Domnívám se, že zpřesnění terminologie bude přínosem, nicméně zpřísnění sankcí by určitě bylo také na místě.

Další dlouhodobě plánovanou změnou má být zpřísnění a zprůhlednění získání řidičského oprávnění, např. v případě kdy uchazeč neuspěje třikrát, bude nucen podrobit se psychologickému vyšetření nebo vydání řidičského oprávnění na zkoušku na dobu jednoho roku. Během probíhající zkoušky by se měl zavést pořizování audio či videozáznamu, a sledování polohy pomocí GPS navigace během jízdní části zkoušky. Praktická zkouška bude muset obsahovat povinně jízdu po dálnici, v tunelu a jízdu na cvičné ploše. Teoretická část má nově obsahovat počítačové testy zvládání vnímání rizik. Další změny se odrazí ve snížení počtu povinných hodin. Připravuje se také vznik nové profesní organizace zastřešující komisaře pro celou Českou republiku. Tyto již šest let připravované změny by měli zajistit větší bezpečnost v provozu zajištěním takových podmínek, aby držitelé řidičského oprávnění byli vždy dostatečně kompetentní a řádně znalí pravidel, což nepochybně povede ke zkvalitnění nejen bezpečnostní situace na silnicích.

¹¹ Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 16.

¹² Sněmovní tisk č. 808/0, část č. 1/4 <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=808&CT1=0>

4. Úprava v zákoně č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel ve znění pozdějších předpisů

Provozováním autoškoly se rozumí poskytování výuky teoretických znalostí a výcviku praktických dovedností žadatelům o udělení řidičského oprávnění. Výuka v autoškole se skládá z výuky předpisů o provozu vozidel tzv. pravidel silničního provozu, teoretické výuky v ovládnutí a základní údržbě vozidla, výuky teorie řízení a zásad bezpečné jízdy a teoretické výuky zdravotnické přípravy. Na teorii navazuje výuka praktických dovedností, která obsahuje výcvik v řízení vozidla nejdříve na řidičském trenažéru nebo na uzavřené cvičné ploše či autocvičišti, dále výcvik v praktické údržbě vozidla a praktický výcvik zdravotnické přípravy. K provozování autoškoly musí být dotčený subjekt zaregistrován.¹³ Tuto registraci vydává obecní úřad obce s rozšířenou působností v místě budoucí provozovny autoškoly a to na základě písemné žádosti budoucího provozovatele. K této žádosti je nutné doložit, že žadatel je držitelem živnostenského oprávnění (pokud je žadatelem organizační složka státu, musí být držitelem zřizovací listiny, ze které vyplývá, že provádí výuku a výcvik k získání řidičského oprávnění). Dále musí žadatel doložit platná profesní oprávnění osob, která budou provádět výuku a výcvik k získání řidičského oprávnění i doklady osvědčující právní vztah k autocvičišti nebo cvičné ploše či řidičskému trenažéru a splnit technické podmínky k provozování autoškoly.¹⁴

Výuku a výcvik žadatelů o řidičské oprávnění mohou provádět pouze držitelé profesního osvědčení. Držitelem tohoto osvědčení může být osoba starší 24 let, která má ukončené střední vzdělání s maturitou (pokud jde o učitele výcviku v řízení vozidla nebo výuky praktické údržby může se jednat o osobu s ukončeným středním vzděláním strojního nebo dopravního oboru bez maturitní zkoušky), musí se s kladným výsledkem podrobit dopravně psychologickému vyšetření prováděným akreditovaným dopravním psychologem. Další podmínkou je absolvování školení a zkoušky, která prokáže znalost předpisů o provozu na pozemních komunikacích (testy musí splnit na plný počet bodů, jinak mu osvědčení nebude vydáno), znalosti podmínek provozu vozidel, znalosti získání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel (průkaz profesní způsobilosti řidiče) a

¹³ zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel ve znění pozdějších předpisů, § 2 odstavec 2, § 3 (dále „zákon o autoškolách“),

¹⁴ zákon o autoškolách, § 2, § 3, § 8

znalosti ovládání a údržby vozidel. Dále řízení vozidla a zásad bezpečné jízdy s vozidlem a musí být minimálně tři roky držitelem té skupiny nebo podskupiny řidičského průkazu, pro kterou bude výuku provádět. Další podmínkou udělení profesního osvědčení pro učitele autoškoly je, že nemá soudem nebo správním orgánem uložen trest zákazu řízení motorových vozidel a ani mu v předchozích třech letech nebyl udělen. Toto musí doložit výpisem z karty řidiče, kterou získá z registru řidičů na základě žádosti u jednotlivých obecních úřadů obcí s rozšířenou působností příslušných podle místa svého trvalého bydliště. Platnost tohoto profesního osvědčení není časově omezena. Výuku zdravotnické přípravy mohou provádět pouze lékaři, zdravotničtí pracovníci, učitelé odborných předmětů v oboru ošetrovatelství, absolventi rekvalifikačních kurzů akreditovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy nebo instruktoři Českého červeného kříže či absolventi zdravotnické přípravy zaměřené na výuku v autoškolách.¹⁵

Výuka a výcvik k získání řidičského oprávnění se skládá z výuky předpisů o provozu vozidel, výuky v ovládání a údržbě vozidla, výuky teorie řízení a zásad bezpečné jízdy a výuky zdravotnické přípravy. Výcvik obsahuje výcvik v řízení vozidla, výcvik v praktické údržbě vozidla a praktický výcvik zdravotnické přípravy. Výuka a výcvik jsou zakončeny zkouškou. Tuto zkoušku provádí jednotlivý obecní úřad obce s rozšířenou působností příslušný podle místa provozovny autoškoly prostřednictvím zkušební komisaře, který je jeho zaměstnancem a současně držitelem průkazu zkušební komisaře. Pokud je žadatelem o řidičské oprávnění voják v činné službě, provádí tuto zkoušku vojenský zkušební komisař určený dotčeným obecním úřadem. Zkušební komisař nesmí být podnikatelem ani osobou samostatně výdělečně činnou v oblasti provozování autoškol. Zkušebním komisařem může být jen ten, kdo si podá písemnou žádost Ministerstvu dopravy a prokáže, že je starší 24 let, má ukončené střední vzdělání s maturitou, je držitelem řidičského oprávnění skupiny a podskupiny, k jejímuž získání bude zkoušku provádět a to v trvání minimálně pěti let. Dále musí absolvovat základní školení pro zkušební komisaře a složit zkoušku. Součástí této zkoušky je prokázání znalosti předpisů o provozu na pozemních komunikacích, o podmínkách provozu vozidel, o získání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a znalosti ovládání a údržby vozidel, řízení vozidla a bezpečné jízdy. Další podmínkou získání průkazu zkušební komisaře je, že nemá soudem nebo správním orgánem uložen trest zákazu řízení motorových vozidel a ani mu v předchozích pěti letech nebyl udělen. Průkaz zkušební komisaře se vydává na dobu určitou v trvání pěti let. Zkušební komisař se

¹⁵ zákon o autoškolách, § 21, § 22

musí každoročně zúčastnit školení k prohloubení teoretických i praktických znalostí a dovedností. Prodloužit ho lze na základě písemné žádosti o dalších pět let, ale jen v případě, že žadatel prokáže absolvování zdokonalovacího školení a následného přezkoušení.¹⁶

Zdokonalování odborné způsobilosti řidičů jsou povinni se účastnit řidiči, kteří jsou občany členského státu Evropské unie a mají v České republice trvalý pobyt nebo přechodný pobyt v délce alespoň 185 dnů v kalendářním roce či jsou občané jiného než členského státu Evropské unie, kteří zde ale konají závislou práci pro zaměstnavatele usazeného v České republice nebo kteří v České republice vykonávají podnikatelskou činnost. Dále řídí motorové vozidlo skupiny C (nákladní vozidla pro dopravu zboží s hmotností nad 3 500 kg), C + E (nákladní vozidla pro dopravu zboží s hmotností nad 3 500 kg a přípojně vozidlo s hmotností nad 750 kg), podskupiny C1 (nákladní vozidla pro dopravu zboží s hmotností nad 3 500 kg, ale nepřevyšující 7 500 kg), podskupiny C1 + E (nákladní vozidla pro dopravu zboží s hmotností nad 3 500 kg, ale nepřevyšující 7 500 kg a přípojně vozidlo s hmotností nad 750 kg), skupiny D (vozidlo určené pro přepravu osob s více jak 8 místy k sezení), skupiny D + E (vozidlo určené pro přepravu osob s více jak 8 místy k sezení s přípojným vozidlem o hmotnosti nad 750 kg), podskupiny D1 (vozidlo určené pro přepravu osob s více jak 8 místy k sezení, avšak ne více jak s 16 místy k sezení) a podskupiny D1 + E (vozidlo určené pro přepravu osob s více jak 8 místy k sezení, avšak ne více jak s 16 místy k sezení s přípojným vozidlem o hmotnosti nad 750 kg). Toto školení zahrnuje vstupní školení a následná pravidelná školení v délce 35 hodin do konce pátého roku od vydání průkazu profesní způsobilosti řidiče. Provozovatel školicího střediska pro výuku a výcvik pro profesní způsobilost řidičů musí být držitelem akreditace. Tuto akreditaci vydává krajský úřad podle místa podnikání této fyzické nebo právnické osoby a to na základě písemné žádosti. Žadatel musí dále splnit následující podmínky – musí být držitelem živnostenského oprávnění, zaplatit správní poplatek, musí mít vytvořen plán pro organizaci výuky a výcviku a to včetně určení nejvyšších počtů možných účastníků jednotlivých kurzů. Dále musí mít k dispozici seznam odborně způsobilých lektorů, kteří budou výuku a výcvik provádět, musí mít odpovídající výukové prostory, potřebná výcviková vozidla a vytvořenu kontrolu sledování souladu plánu s prováděnou výukou a výcvikem. Povinnost zdokonalování odborné způsobilosti řidičů se nevztahuje na vozidla používaná ozbrojenými silami České republiky, Policií České republiky, Celní správou České republiky, Generální inspekcí bezpečnostních sborů a zpravodajskými službami České republiky. Dále se nevztahuje na řidiče vozidel

¹⁶ zákon o autoškolách, § 33, § 34, § 35, § 36

Hasičského záchranného sboru České republiky a na jednotky dobrovolných hasičů, zdravotnické záchranné služby, Správy státních hmotných rezerv, vozidel pro zabezpečování civilní ochrany a báňské záchranné služby, vozidel ve zkušebním provozu, vozidel používaných pro výcvik v autoškole a při odborné způsobilosti řidičů, pro zemědělské a lesnické traktory. Neopominutelnou je i výjimka při řízení vozidel používaných při přepravě věcí, které jsou použité pro výkon závislé práce nebo podnikání (pokud řízení není hlavním předmětem podnikání) a při používání vozidel pro vlastní potřebu.¹⁷

Žadatel, kterému má být profesní způsobilost řidiče zaznamenána do řidičského průkazu nebo žadatel o vydání průkazu profesní způsobilosti, pokud není řidič držitelem řidičského průkazu vydaného Českou republikou, musí:

- absolvovat výuku a výcvik profesní způsobilosti zakončené zkouškou, kterou provádí obecní úřad s rozšířenou působností podle místa podnikání školicího střediska, které výuku a výcvik provádělo. Písemnou zkoušku provádí obecní úřad obce s rozšířenou působností prostřednictvím zkušební komisaře. Na základě úspěšně složené zkoušky vydá obecní úřad obce s rozšířenou působností potvrzení o vykonání zkoušky. Průkaz profesní způsobilosti řidiče vydává na základě písemné žádosti obecní úřad obce s rozšířenou působností podle místa trvalého bydliště žadatele.
- doložit, že je držitelem příslušné skupiny nebo podskupiny řidičského oprávnění, zaplatit správní poplatek a doložit úspěšně vykonanou zkoušku (pokud zkoušku vykonal u obecního úřadu s rozšířenou působností a dotčený obecní úřad je příslušný i místem žadatelova trvalého bydliště, nemusí zkoušku dokládat). Poté mu obecní úřad s rozšířenou působností zaznamenána do řidičského průkazu profesní způsobilost řidiče nebo vydá průkaz profesní způsobilosti řidiče. Záznam profesní způsobilosti i platnost profesního průkazu má platnost pět let.¹⁸

Řidiči, kteří mají zaznamenány body v registru řidičů, se mohou dobrovolně zúčastnit školení bezpečné jízdy, po jehož úspěšném absolvování se řidiči odečtou 3 body. Toto školení je možné absolvovat pouze jednou za kalendářní rok. Školení se mohou zúčastnit řidiči, kteří mají maximálně deset bodů za porušení právních předpisů podle silničního zákona, ale nemají zaznamenán žádný jednotlivý přestupek ohodnocený šesti a více body. Školení provádí středisko bezpečné jízdy, kterému akreditaci k provozování uděluje krajský úřad. Předmětem školení je prohloubení znalostí řízení a zásad bezpečné a defenzivní jízdy, předcházení

¹⁷ zákon o autoškolách, § 46, § 49, § 50

¹⁸ zákon o autoškolách, § 48, § 52 písmeno a), § 52 písmeno b), § 52 písmeno c)

nejčastějším příčinám dopravních nehod, informování o důsledcích protiprávního jednání řidičů i prevence a řešení mimořádných událostí, které v provozu na pozemních komunikacích mohou nastat.¹⁹

Státní správu ve věcech získávání a zdokonalování způsobilosti k řízení motorových vozidel podle zákona č. 247/2000 Sb., o autoškolách a v rozsahu jím stanoveném provádí obecní úřady s rozšířenou působností podle sídla provozovatele nebo trvalého bydliště žadatele, dále krajské úřady a Ministerstvo dopravy. Státní dozor vykonávají obecní úřady obce s rozšířenou působností, krajské úřady a Ministerstvo dopravy. Vrchní státní dozor provádí Ministerstvo dopravy. Při státním dozoru postupují výše zmíněné subjekty podle zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů. Pokud bylo při tomto výkonu státního dozoru zjištěno porušení povinností, bude subjektům uloženo odstranit tyto nedostatky a to včetně jejich příčin.²⁰

4.1. Sankce a související instituty v zákoně o autoškolách

Zákon o autoškolách obsahuje postihy za neplnění podmínek zákona o autoškolách pro výkon činnosti učitele, komisaře či registraci autoškoly a dále pak sankce za správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob.

Postihy týkající se činnosti učitelů a autoškol, tedy podnikatelů či subjektů vystupujících jako komisaři, spočívají v možnosti odnětí registrace autoškoly, odnětí profesního osvědčení učitele autoškoly, odnětí průkazu zkušební komisaře, odnětí akreditace k provozování výuky a výcviku profesní způsobilosti řidiče je sankcí pro akreditované provozovny. Obecní úřad také může v rámci své pravomoci opětovně nevydat průkaz profesní způsobilosti řidiče.

4.2. Správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob²¹ a sankce za ně ukládané

Správní sankce delikty z této skupiny dopadají na odborníky v oblasti vzdělávání v autoškolách, lze je podle obsahu neformálně rozdělit do několika kategorií. Nejčastěji udělovanou sankcí je pokuta, ke slovu však často přichází i zákaz činnosti. Výše sankce je

¹⁹ zákon o autoškolách, § 52d – 52i

²⁰ zákon o autoškolách, § 53, § 54

²¹ zákon o autoškolách, § 56

zpravidla závislá na osobě páchající delikt, např. autoškole bývá ukládána za delikt obdobný vyšší pokuta než učitelé či komisaři.

1) Delikty proti podmínkám k získání a udržení registrace

Provozovatele autoškoly, provozovatele školicích středisek a provozovatele středisek bezpečné jízdy zákon svazuje řadou podmínek pro získání a udržení si potřebné registrace eventuelně akreditace. Při jejich nedodržení či porušení nastupují potom nejpřísnější sankce udělované dle tohoto právního předpisu.

Provozování výuky nebo výcviku osobami, které nejsou držiteli platného profesního oprávnění učitelů autoškoly, je stíháno uložením pokuty do výše 1 000 000 Kč. Obdobně tedy sankcí do stejné výše je stíháno **provozování autoškoly bez registrace** k jejímu provozování, provozování **školicího střediska** pro zdokonalování odborné způsobilosti řidiče pro účely profesní způsobilosti řidiče **bez** udělené **akreditace** k provádění výuky a výcviku a také pak **provozování střediska bezpečné jízdy bez udělení vyšší akreditace** k provozování výuky bezpečné jízdy.

Za nenahlášení **změny údajů obsažených v žádosti o registraci autoškoly** provozovatelem autoškoly do patnácti dnů ode dne změny se uloží pokuta do výše 100 000 Kč. Obdobně je nahlíženo na provozovatele školicího střediska a provozovatele školení bezpečné jízdy, kteří neoznámí **změny údajů** obsažené v žádosti o akreditaci či v údajích pro udělení vyšší akreditace k provozování školení bezpečné jízdy a nepředloží o nich doklady. Rovněž v těchto případech se uloží pokuta do výše 100 000 Kč.

Provozovatel autoškoly či školicího střediska **provozuje výcvikové vozidlo neschválené** k tomuto použití úřadem příslušným pro registraci silničních motorových vozidel a dopustí se tak správního deliktu, za což se uloží pokuta až ve výši 1 000 000 Kč.

Provádění výuky nebo výcviku osobami, které nejsou odborně způsobilými osobami. Tímto se provozovatel školicího střediska či právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako provozovatel střediska bezpečné jízdy dopustí správního deliktu, za což se uloží pokuta do výše 1 000 000 Kč.

2) Delikty proti podmínkám výuky

Provozovatel autoškoly nesmí **přijmout k výuce a výcviku** k získání řidičského oprávnění **osobu, která nesplňuje podmínky přijetí**. Podmínky přijetí stanoví zákon. Pokud tak učiní, dopustí se správního deliktu, za nějž se uloží pokuta do výše 1 000 000 Kč.

Za opakované nebo závažným způsobem provedené **nedodržení zákonem stanoveného obsahu a rozsahu výuky a výcviku** je provozovatel autoškoly stíhán pokutou do výše 1 000 000 Kč. V případě neprovádění výuky a výcviku podle plánu pro zajištění výuky a výcviku je provozovatel školicího střediska stíhán sankcí stejnou, zcela identicky je pak za porušení povinnosti dodržet plán školení bezpečné jízdy stíhán provozovatel střediska bezpečné jízdy.

Přijmutí k výuce a výcviku k získání profesního oprávnění ke vstupnímu školení **osoby, která nesplňuje podmínky přijetí**. Podmínkou přijetí je podání písemné žádosti žadatelem a nutnost být držitelem příslušného řidičského oprávnění skupiny nebo podskupiny, pro kterou žádá o vydání průkazu profesní způsobilosti. Tímto se provozovatel školicího střediska dopustí správního deliktu, za což se uloží pokuta do výše 1 000 000 Kč. Obdobným avšak nižší pokutou stíhaným deliktem, je přijetí na školení bezpečné jízdy osoby, která nesplňuje podmínky přijetí. Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se jako provozovatel střediska bezpečné jízdy tímto dopustí správního deliktu, za což se uloží pokuta do výše 100 000 Kč.

3) Další delikty plynoucí z porušení administrativních, oznamovacích a přihlašovacích povinností:

Správního deliktu se dopustí provozovatel autoškoly, pokud **nepředá seznam žadatelů o získání řidičského** oprávnění obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, za což se uloží pokuta do výše 100 000 Kč. Obdobným deliktem je **nezaslání seznamu účastníků pravidelného školení** provozovatelem školicího střediska, za což se uloží pokuta do výše 1 000 000 Kč. Za **nevedení evidence o uskutečněné výuce a výcviku** včetně seznamů všech účastníků jednotlivých kurzů se provozovateli školicího střediska uloží pokuta do výše 100 000 Kč. Z rozdílnosti či naopak stejné výše sankcí lze usoudit zájem zákonodárce na zvýšeném sledování provozu školicího střediska a udržení kontroly nad seznamy účastníků.

Stíháno je také **nepřihlášení žadatele** do patnácti dnů od ukončení výuky a výcviku pro získání řidičského oprávnění **ke zkoušce**, provozovateli autoškoly se uloží pokuta až do výše 100 000 Kč.

Nevydáním potvrzení o absolvování školení bez zbytečného prodlení řídiči, který ukončil výuku a výcvik či školení bezpečné jízdy se provozovatel školicího střediska dopustí správního deliktu, za což se uloží pokuta a to do výše 10 000 Kč.

Nevedení evidence o uskutečněném školení bezpečné jízdy, včetně seznamu účastníků, se právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako provozovatel střediska bezpečné jízdy tímto dopustí správního deliktu, za což se uloží pokuta do výše 100 000 Kč. Stejná sankce stihne tohoto provozovatele, pokud v zákonné lhůtě před zahájením školení bezpečné jízdy nezašle seznam přihlášených účastníků, místo, datum a čas zahájení školení bezpečné jízdy příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností.

4.3. Další důsledky za nesplnění podmínek zákona o autoškolách

4.3.1. Odnětí registrace k provozování autoškoly

Jestliže provozovatel autoškoly opakovaně a hrubým způsobem poruší povinnosti dané mu zákonem o autoškolách (nedodrží trvání vyučovací hodiny nebo omezení maximálně dvou vyučovacích hodin denně, výuku a výcvik či zdravotní provádky osoby, které k tomu nemají oprávnění apod.), odejme mu obecní úřad s rozšířenou působností příslušný podle sídla provozovny autoškoly registraci, na jejímž základě může autoškolu provozovat.²²

Dalším z důvodů odnětí registrace je nesplnění podmínek, která jsou daná pro udělení registrace. To znamená, že provozovatel při udělení registrace sice všechny náležitosti splnil, ale během provozování autoškoly došlo k porušení těchto podmínek.²³ Například pozbytí práva k provozování autocvičiště nebo cvičné plochy (popřípadě řidičského trenážeru), dále ztráta vlastnických nebo nájemních práv k výcvikovým vozidlům nebo učebním prostorám. Důvodem pro odnětí registrace autoškoly je také pozbytí živnostenského oprávnění vydaného pro provozování autoškoly.²⁴

²² zákon o autoškolách, § 6 odstavec 1 písmeno a)

²³ zákon o autoškolách, § 6 odstavec 1 písmeno b)

²⁴ zákon o autoškolách, § 6 odstavec 1 písmeno c)

4.3.2. Odnětí profesního osvědčení učitele autoškoly

Pokud držitel profesního osvědčení učitele autoškoly opakovaně a hrubým způsobem poruší učební osnovy, krajský úřad rozhodne o odnětí jeho profesního osvědčení. Může se jednat o opakované nedodržení doby výuky nebo výcviku (vyučovací hodina trvá 45 minut, v jednom dni nesmí žadatel absolvovat více jak dvě vyučovací hodiny bez ohledu na to pro kolik skupin nebo podskupin řídičského oprávnění se výcvik provádí), nedodržení podmínky návaznosti praktického výcviku v řízení vozidla na jeho teoretickou část, nebo učitel autoškoly dovolí, aby ve výcvikové vozidle byly další osoby, které se výcviku neúčastní, nebo nevede průkaznou evidenci účasti žadatelů o řídičské oprávnění na výuce a výcviku nebo vede výcvik pod vlivem alkoholu nebo návykových látek.

K odnětí profesního osvědčení může dojít i v případě, kdy držitel pozbyl některou z podmínek, za kterých mu bylo osvědčení vydáno, například mu byl soudem nebo správním orgánem uložen trest zákazu řízení motorových vozidel, nebo pozbyl řídičského oprávnění pro skupinu nebo podskupinu pro kterou vykonává výuku a výcvik, nebo nesplňuje zdravotní způsobilost k řízení vozidel.²⁵

4.3.3. Odnětí průkazu zkušební komisaře

Pokud zkušební komisař opakovaně nebo hrubým způsobem poruší povinnosti dané mu zákonem o autoškolách, odejme mu Ministerstvo dopravy průkaz zkušební komisaře. Příkladem hrubého porušení může být např. konání zkoušky žadatele o řídičské oprávnění pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek.

Ministerstvo odejme průkaz zkušební komisaře i držiteli, který přestal splňovat podmínky nutné pro vydání průkazu, jako je například zaměstnanecký vztah k obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností nebo uložení trestu zákazu řízení motorových vozidel soudem nebo správním orgánem, nebo pozbytí řídičského oprávnění pro skupinu nebo podskupinu pro kterou funkci zkušební komisaře vykonává, nebo vykonává činnost, kterou není provádění zkoušek žadatelů o řídičská oprávnění.²⁶

²⁵ zákon o autoškolách, § 24, § 21

²⁶ zákon o autoškolách, § 37 odstavec 1

4.3.4. Odnětí akreditace k provozování výuky a výcviku profesní způsobilosti řidiče

K odnětí akreditace k provozování výuky a výcviku profesní způsobilosti řidiče dojde, pokud provozovatel opakovaně a hrubým způsobem poruší povinnosti, které mu stanoví zákon o autoškolách. K odnětí akreditace provozovateli dojde například, pokud provozovatel:

- nepostupuje v souladu s kontrolním systémem pro sledování souladu poskytování výuky a výcviku s plánem pro jeho zajištění
- nezašle nejpozději pět dní před zahájením pravidelného školení seznam přihlášených osob se všemi náležitostmi
- neoznámí do patnácti dnů od vzniku změny v datech rozhodných pro udělení akreditace tuto skutečnost příslušnému krajskému úřadu.
- provozovatel přestal splňovat podmínky pro udělení akreditace, například nemá potřebný počet lektorů nutných k zajištění výuky a výcviku, pozbude právo k využívání prostor k výuce nebo práv k používání výcvikových vozidel. Provozovatel akreditovaného střediska také může sám na vlastní rozhodnutí o odnětí akreditace krajský úřad požádat.²⁷

Akreditaci k provozování výuky a výcviku profesní způsobilosti řidiče odnímá krajský úřad.

4.3.5. Opětovné nevydání průkazu profesní způsobilosti řidiče

Průkaz profesní způsobilosti řidiče nelze podle zákona č. 247/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů odejmout. Postihem za nedodržování zákona je tedy opětovné nevydání tohoto průkazu z důvodu neúčasti držitele průkazu na pravidelných školeních, které jsou určeny tímto zákonem a to v délce 35 hodin do konce pátého roku od data vydání průkazu. Podle zákona o autoškolách má být toto pravidelné školení prováděno v délce 7 hodin za jeden kalendářní rok.²⁸

²⁷ zákon o autoškolách, § 52 odstavec 1

²⁸ zákon o autoškolách, § 52c a § 48

5. Sankce a s nimi související instituty zákona 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích

Pravidly silničního provozu se zabývá celý zákon o silničním provozu. Pravidla zahrnují základní podmínky provozu a povinnosti jednotlivých účastníků, způsob jízdy s vozidly, jízda ve zvláštních případech, způsob a postup při čerpání pohonných hmot, překážku v provozu, zastavení vozidla v tunelu, postup při dopravní nehodě a zákaz účasti na některých akcích v provozu na pozemních komunikacích, zásady přepravy osob, chůze chodců, jízda na jízdním kole, jízda potahovými vozidly a ručními vozíky, jízda na zvířatech, jejich vedení a hnaní. Dále tento předpis upravuje řízení provozu na pozemních komunikacích (obecná, místní, přechodná úprava, dopravní značky, dopravní zařízení, speciální označení osob a vozidel, řízení provozu apod.). Další části zákona se věnují řidičským oprávněním a řidičským průkazům, registru řidičů, zásady bodového hodnocení porušení povinností stanovených tímto zákonem. Zákon určuje i působnost ministerstev, krajských úřadů, obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a policie, vybírání kaucí, statní odborný dozor a vrchní státní odborný dozor, správní delikty a přestupky, správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob a ustanovení o správních deliktech.

Za porušení pravidel stanovených zákonem nastupuje sankční odpovědnost. Subjektem přestupků proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích je každý přestupkově odpovědný účastník provozu na pozemních komunikacích, tedy řidič motorového i nemotorového vozidla a tramvaje, průvodce hnaných nebo vedených zvířat, vozka, jezdec na zvířeti, ale také chodec. Míru zavinění je správní orgán povinen prokázat při přestupkovém řízení, k ní pak je povinen přihlédnout při stanovení druhu sankce a její výměry.

Jednotlivými sankcemi ukládanými za spáchané přestupky dle zákona o silničním provozu jsou napomenutí, pokuta, zákaz činnosti. Vedle nich potom přistupují další instituty, které napomáhají k zvýšení uplatnění sankcí a jejich vymahatelnosti a které jsou často přestupcem i společností jako sankce vnímány vzhledem k zásahu do práv přestupce, byť o sankce v pravém smyslu nejde. Těmito instituty jsou: zabránění v jízdě; pozastavení, podmínění, omezení, zadržení, pozbytí a odnětí řidičského průkazu; udělování bodů; vybírání kaucí.

5.1. Bodové hodnocení porušení povinností stanovených zákonem

Bodovým hodnocením se zajišťuje sledování páčání přestupků, jednání, které má znaky přestupku podle jiného právního předpisu (zákon č. 200/1990 Sb. ve znění pozdějších předpisů, zákon o přestupcích) nebo trestných činů, spáchaných porušením vybraných povinností stanovených předpisy o provozu na pozemních komunikacích řidičem motorového vozidla nebo že se řidič porušování těchto povinností nedopouští.²⁹

Body nemají sankční povahu, ale při dosažení stanovené hranice dochází k pozbytí řidičského oprávnění, což není pouze administrativní úkon bez dopadu na řidiče. Význam bodového hodnocení má být spíše preventivním upozorněním, které by mělo řidiče odradit od dalšího protiprávního jednání. Přehled tohoto jednání a bodových postihů za ně je obsahem bodu 5.1.1. Bodové hodnocení se vztahuje pouze na řidiče motorových vozidel, kteří jsou tímto zákonem vymezeni. Jedná se o řidiče nekolejového motorového vozidla poháněného vlastní pohonnou jednotkou nebo trolejbusu. Nespádají sem řidiči nemotorových vozidel (jízdních kol), jezdců na zvířeti nebo chodci a to ani v případě, že jsou držiteli řidičského oprávnění a spáchali stejný přestupek nebo jiné jednání majících znaky přestupku či trestný čin. Důsledkem dosažení dvanácti bodů je u držitelů českého řidičského průkazu ztráta jejich řidičského oprávnění, u držitelů cizozemských řidičských oprávnění je pro jeho držitele ztráta oprávnění řízení motorových vozidel pouze na území České republiky a to po dobu dvanácti měsíců. Podle judikatury viz např. rozhodnutí krajského soudu v Hradci Králové (ze dne 16. 1. 2009, čj. 30 Ca 174/2008-25³⁰) je pozbytí řidičského oprávnění podle tohoto ustanovení sankcí za opakované páčání přestupků sui generis za speciální recidivu. Počet získaných bodů se zaznamenává v registru řidičů.³¹ Základní podmínkou udělení bodů v registru řidičů je pravomocné rozhodnutí nebo rozsudek, kterým byla tato sankce udělena. K zaznamenání bodů nepostačuje samotný výrok o vině, ale musí být současně i uložena sankce. U přestupků proti plynulosti a bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích od uložení sankce upustit nelze, ale v trestním řízení to tak zcela neplatí. O samotném zaznamenávání bodů se již správní řízení nevede a nevydává se o něm rozhodnutí (toto rozhodnutí by bylo vydáno pouze v řízení o námitkách). V zákoně se kazuisticky vypočítávají druhy protiprávních jednání, na základě kterých lze po pravomocném rozhodnutí řidiči body

²⁹ zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích ve znění pozdějších předpisů, § 123a, (dále „zákon o silničním provozu“)

³⁰ viz Komentář str. 208

³¹ zákon o silničním provozu, § 123b odstavec 1

zaznamenat. Jimi jsou přestupky, jednání vojáků označená za přestupek ve zvláštním³² předpise, jednání mající znaky přestupku a trestné činy.

Příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností provede záznam v registru řidiče ke dni uložení pokuty za přestupek v blokovém řízení nebo ke dni nabytí právní moci rozhodnutí o uložení sankce za přestupek, rozhodnutí o uložení sankce za jednání vojáka označená za přestupek ve zvláštním předpise, rozhodnutí o uložení kázeňského trestu za jednání mající znaky přestupku nebo rozhodnutí, kterým se ukládá trest za trestný čin a to nejpozději do pěti pracovních dnů ode dne kdy mu bylo příslušné oznámení či rozhodnutí doručeno.³³

Základním pravidlem je, že se body zaznamenávají zpětně a to ke dni právní moci rozhodnutí, jímž byla uložena sankce. Rozhodující není den, kdy bylo rozhodnutí oznámeno příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, ale den kdy nabylo právní moci. Zákon neřeší obsah tohoto oznámení, stanoví pouze povinnost oznamovat, že rozhodnutí o sankci za protiprávní jednání bylo vydáno a nabylo právní moci. Aby mohl dotčený obecní úřad záznam bodů provést, musí znát nejen právní kvalifikaci, ale i popis skutku, aby mohl provést subsumpci pod příslušnou položku a to podle bodu 5.1.1.

Jde-li o řidiče, který je příslušníkem zpravodajské služby se ustanovení o bodovém hodnocení nepoužijí.³⁴ Toto ustanovení tedy znamená, že na řidiče, kteří jsou příslušníky zpravodajských služeb, se ustanovení o bodovém hodnocení nevztahuje – nemohou tedy dostat body v registru řidiče. Výjimka je odůvodňována zabráněním rozkrytí příslušnosti řidiče ke zpravodajským službám, která by byla zřejmá podle toho, který orgán o protiprávním jednání řidiče rozhodoval. Protože pro podobné účely neexistuje speciální evidence, vyvolává pochybnosti o obhajitelnosti výjimky z hlediska ústavněprávního.

Řidičem dosažený počet bodů započítává obecní úřad obce s rozšířenou působností pouze do celkového počtu dvanácti.³⁵ Bodový systém využívá sčítací princip. Za pravomocně projednaná protiprávní jednání, na která se bodový systém vztahuje, jsou řidiči započítány body. Nejvíce může mít zaznamenáno dvanáct bodů. Pokud k tomuto dojde, pozbývá řidič své řidičské oprávnění a to po uplynutí pěti dnů od doručení oznámení o dosažení dvanácti bodů.

³² zákon č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků, ve znění pozdějších předpisů (úplné znění č. 361/1992 Sb.), pozbyl platnosti, nyní zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání

³³ zákon o silničním provozu, § 123b odstavec 2

³⁴ zákon o silničním provozu, § 123b odstavec 7

³⁵ zákon o silničním provozu, § 123c odstavec 1

Dopustí-li se řidič více trestných činů či přestupků, spáchaných jednáním zařazeným do bodového hodnocení a projednaných ve společném řízení, zaznamená příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností počet bodů stanovený pro nejzávažnější z nich.³⁶

5.1.1. Přehled jednání spočívajících v porušení povinností stanovenými předpisy

Porušení předpisů o provozu na pozemních komunikacích	Počet bodů
Řízení vozidla bezprostředně po požití alkoholu nebo v takové době po požití alkoholu, po kterou je řidič ještě pod jeho vlivem, je-li zjištěný obsah alkoholu u řidiče vyšší než 0,3 promile, nebo řízení vozidla bezprostředně po užití jiné návykové látky nebo v takové době po užití jiné návykové látky, po kterou je řidič ještě pod jejím vlivem	7
Odmítnutí řidiče podrobit se vyšetření podle jiného právního předpisu ³⁷ ke zjištění zda není ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou, ačkoliv to nebylo spojeno s nebezpečím pro jeho zdraví	7
Způsobení dopravní nehody porušením povinností řidiče, při které došlo k usmrcení nebo k těžké újmě na zdraví jiné osoby	7
Neprodlené nezastavení vozidla účastníkem dopravní nehody nebo nedovolené opuštění místa dopravní nehody nebo neprodlené nevrácení na místo dopravní nehody po poskytnutí nebo nepřivolání pomoci	7
Při jízdě na dálnici nebo silnici pro motorová vozidla otáčení se nebo jízda v protisměru nebo couvání v místě kde to není dovoleno	7
Vjíždění na železniční přejezd v případech, ve kterých je to zakázáno	7
Neposkytnutí účinné pomoci (první pomoci a přivolání záchranných složek) účastníkem silničního provozu, který není účastníkem dopravní nehody při nehodě s evidentním poškozením zdraví nebo ohrožením života	7
Předjížděním vozidla v případech, ve kterých je to zákonem zakázáno	7
Řízení motorového vozidla řidičem, kterému byl zadržen řidičský průkaz	7
Řízení vozidla, které je technicky nezpůsobilé k provozu na pozemních komunikacích tak závažným způsobem, že bezprostředně ohrožuje ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích	5
Překročení nejvyšší dovolené rychlosti stanovené tímto zákonem nebo dopravní značkou o 40 km.h ⁻¹ a více v obce nebo o 50 km.h ⁻¹ a více mimo obec	5
Nezastavení vozidla na signál, který příkazuje řidiči zastavit vozidlo nebo nezastavení vozidla na pokyn „stůj“ daný při řízení provozu na pozemních komunikacích osobou oprávněnou k řízení tohoto provozu	5
Ohrožení jiného řidiče při předjíždění s vozidlem z jednoho jízdního pruhu do druhého	5
Ohrožení chodce přecházejícího pozemní komunikaci při odbočování s vozidlem na místo ležící mimo pozemní komunikaci, při vyjíždění na pozemní komunikaci nebo při potáčení a couvání	5
Při řízení vozidla ohrožení chodce na přechodu a neumožnění nerušeného a bezpečného přejítí vozovky	4

³⁶ zákon o silničním provozu, § 123c odstavec 2

³⁷ zákon č. 379/1994 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a změně souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 247/2008 Sb.

Nedání přednosti v jízdě v případech, ve kterých je řidič povinen dát přednost v jízdě	4
Překročení maximální doby řízení vozidla nebo nedodržení minimální doby odpočinku o 20% a více nebo nedodržení bezpečnostní přestávky o 33% a více podle jiných právních předpisů ³⁸	4
Řízení motorového vozidla bez držení příslušné skupiny nebo podskupiny řidičského oprávnění	4
Porušení povinnosti použít dětskou autosedačku nebo bezpečnostní pás při přepravě dětí	4
Překročení nejvyšší dovolené rychlosti ustanovené tímto zákonem nebo dopravní značkou o 20 km.h ⁻¹ a více v obce nebo o 30 km.h ⁻¹ a více mimo obec	3
Nezastavení vozidla před přechodem pro chodce v případě, kdy je řidič povinen tak učinit	3
Překročení povolených hodnot stanovených jiným právním předpisem při kontrolním vážení vozidla podle jiného právního předpisu	3
Řízení motorového vozidla bez držení platného osvědčení profesní způsobilosti řidiče ³⁹	3
Porušení povinnosti být za jízdy připoután bezpečnostním pásem nebo užít ochrannou přilbu	3
Neoznačení překážky provozu na pozemních komunikacích, kterou řidič způsobil	2
Překročení nejvyšší dovolené rychlosti stanovené tímto zákonem nebo dopravní značkou o více než 5 km.h ⁻¹ a méně než 20 km.h ⁻¹ v obci nebo o více jak 10 km.h ⁻¹ a méně než 30 km.h ⁻¹ mimo obec	2
Držení telefonního přístroje nebo jiného hovorového nebo záznamového zařízení v ruce nebo jiným způsobem při řízení vozidla	2

5.2. Sankce za přestupky uvedené v § 125c zákona o silničním provozu

Přestupky proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích byly původně upraveny v zákoně č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Usnesením vlády č. 162 ze dne 20. 2. 2002 došlo k reformě koncepce správního trestání. Skutkové podstaty přestupků proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích byly převedeny do ustanovení § 125 písmena c) zákona č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích. Sankcemi ukládanými za spáchané přestupky dle zákona o silničním provozu jsou napomenutí, pokuta a zákaz činnosti.

Za přestupek, za který se podle tohoto zákona ukládá zákaz činnosti, nelze projednat v blokovém řízení (viz § 125c odstavec 7). Z dikce tohoto ustanovení plyne, že všechny ostatní přestupky podle § 125c tohoto zákona, za něž se zákaz činnosti neukládá, lze projednat v blokovém řízení. V případech, kdy je zákaz činnosti ukládán až po opakovaném spáchání určitého přestupku, se zřejmě neuplatní v projednávání přestupku spáchaného poprvé.

³⁸ nařízení Rady (EHS) č. 3820/85 ze dne 20. 12. 1985 o harmonizaci určitých sociálních právních předpisů v silniční dopravě. Evropská dohoda o práci osádek vozidel v mezinárodní silniční dopravě (AETR), vyhlášená pod č. 108/1976 Sb. Nařízením vlády č. 168/2002 Sb., kterým se stanoví organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při provozování dopravy dopravními prostředky. Vyhláška č. 478/2000 Sb., kterou se provádí zákon o silniční dopravě, ve znění zákona č. 55/2003 Sb.

³⁹ zákon o autoškolách

V případě přestupků podle § 125c nelze až na výjimky uplatnit postup podle § 11 odst. 3 zákona o přestupcích, podle něhož je možné od uložení sankce v rozhodnutí o přestupku upustit, jestliže k nápravě pachatele stačí projednání přestupku.

Níže přináším přehled jednotlivých přestupků a k nim přiřazuji odpovídající sankce.

1) Řízení vozidla, které je technicky nezpůsobilé k provozu na pozemních komunikacích - přestupek dle § 125c odstavec 1 písmeno a) zákona o silničním provozu.

Pokud fyzická osoba řídí vozidlo, na němž v rozporu s jiným právním předpisem není umístěna tabulka státní poznávací značky (dále jen „registrační značka“) nebo je umístěna tabulka registrační značky, která nebyla vozidlu přidělena nebo řídí vozidlo, jehož tabulka registrační značky je zakryta, nečitelná nebo upravena anebo umístěna tak, že je znemožněna nebo podstatně ztížena její čitelnost, nebo řídí vozidlo, které je technicky nezpůsobilé k provozu na pozemních komunikacích tak závažným způsobem, že bezprostředně ohrožuje ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích, dopouští se přestupku.

Závadami na vozidle, které ohrožují bezpečnost provozu na pozemních komunikacích a v jejichž důsledku vozidlo nesmí být na pozemních komunikacích k provozu užito (s výjimkou nouzového dojetí) stanoví § 36 vyhlášky 341/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Přestupkem bude jen takové provozování vozidla s výše uvedenou závadou, pokud budou ostatní účastníci provozu touto závadou bezprostředně ohrožováni v průběhu konkrétní jízdy.

Za tento přestupek se uloží pokuta od 5 000,- Kč do 10 000,- Kč a zákaz činnosti od šesti měsíců do jednoho roku. Za přestupek, který spáchá fyzická osoba tím, že řídí vozidlo, které je technicky nezpůsobilé k provozu na pozemních komunikacích tak závažným způsobem, že bezprostředně ohrožuje ostatní účastníky, se započítá 5 bodů v registru řidiče.

2) Řízení vozidla či jízda na zvířeti bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo po užití jiné návykové látky nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky, po kterou je ještě pod jejich vlivem. Fyzická osoba se takovýmto jednáním dopustí přestupku dle § 125c odstavec 1 písmeno b).

Za výše uvedený přestupek se uloží pokuta od 2 500,- Kč do 20 000,- Kč a současně zákaz činnosti od šesti měsíců do jednoho roku a započítá se 7 bodů v registru řidiče, pokud je

zjištěný obsah alkoholu v krvi řidiče roven nebo je vyšší než 0,2 g alkoholu/1 kg krve (jde o pozitivní prokázání alkoholu v krvi), nebo jedná-li se o řízení vozidla bezprostředně po užití jiné návykové látky nebo v době, po kterou je řidič ještě pod jejím vlivem.

3) Řízení vozidla nebo jízda na zvířeti ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodila požitím alkoholického nápoje nebo užitím jiné návykové látky. Fyzická osoba se tímto jednáním dopustí přestupku dle § 125c odstavec 1 písmeno c).

Podle dosavadní judikatury je stavem vylučujícím způsobilost stav, kdy množství alkoholu v krvi dosáhne 1 g/kg (tzv. promile). Tato hodnota může být i nižší podle jednotlivých případů. Posouzení míry ovlivnění alkoholem nebo jinou návykovou látkou než alkoholem provádí lékař na základě předepsaných testů. Vzorek krve či moči na přítomnost alkoholu či jiné návykové látky než alkoholu testuje soudní lékař.

Za tento přestupek, jestliže se nebude jednat o trestný čin (podle § 274 trestního zákona), bude uložena pokuta od 25 000,- Kč do 50 000,- Kč a současně zákaz činnosti od jednoho roku do dvou let a započte se 7 bodů v registru řidiče.

4) Odmítnutí podrobení se vyšetření zda při řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti nebyla ovlivněna alkoholem nebo jinou návykovou látkou. Fyzická osoba se přes výzvu oprávněných osob odmítne podrobit vyšetření, ačkoliv takové vyšetření není spojeno s nebezpečím pro její zdraví, dopustí se tímto přestupku dle § 125c odstavec 1 písmeno d).

Za výše uvedený přestupek se uloží pokuta od 25 000,- Kč do 50 000,- Kč a současně zákaz činnosti od jednoho roku do dvou let a započte se 7 bodů v registru řidiče. Použije se stejný trest, jako kdyby se alkohol v krvi řidiče prokázal zkouškou. V tomto případě se nebude jednat o trestný čin podle § 274 trestního zákona.

5) Řízení motorového vozidla v případě, kdy fyzická osoba, která řídí toto vozidlo, není držitelem příslušného řidičského oprávnění. Fyzická osoba se tímto jednáním dopouští přestupku dle § 125c odstavec 1 písmeno e) bod 1.

Držitelem řidičského oprávnění není jen osoba, která jej nikdy nevladla, ale i osoba, která jej pozbyla po nabytí právní moci sankce zákazu řízení motorových vozidel a dále i osoba, která dosáhla celkového počtu 12 bodů v registru řidiče, a uplynulo pět dní od doručení oznámení o pozbytí tohoto oprávnění.

Za výše uvedený přestupek se uloží pokuta od 25 000,- Kč do 50 000,- Kč a současně zákaz činnosti od jednoho roku do dvou let a započítají se 4 body v registru řidiče.

6) Řízení vozidla fyzickou osobou v případě, kdy řídí vozidlo a byl jí zadržen řidičský průkaz z důvodu, že:

- a) je podezřelý, že bezprostředně před tím zavinil dopravní nehodu, při níž došlo k usmrcení nebo těžké újmě na zdraví
- b) ujel z místa nehody, na níž měl bezprostředně před tím účast a tuto nehodu byl povinen podle tohoto zákona ohlásit policii
- c) řídil vozidlo pod vlivem alkoholu nebo návykové látky
- d) odmítl se na výzvu policisty podrobit dechové zkoušce, jestli není pod vlivem alkoholu
- e) v případě, že dechová zkouška byla pozitivní na přítomnost alkoholu, odmítl se podrobit na výzvu policisty lékařskému vyšetření, ačkoliv toto vyšetření nebylo spojeno s nebezpečím pro jeho zdraví
- f) v případě, že dechová zkouška byla pozitivní na přítomnost návykové látky, odmítl se podrobit na výzvu policisty lékařskému vyšetření, ačkoliv toto vyšetření nebylo spojeno s nebezpečím pro jeho zdraví
- g) řídil motorové vozidlo, aniž by byl vlastníkem příslušné skupiny (podskupiny) řidičského oprávnění pro příslušnou skupinu (podskupinu)
- h) řídil motorové vozidlo, i když mu byl soudem nebo správním orgánem uložen zákaz řízení motorových vozidel

Fyzická osoba se tímto jednáním dopouští přestupku dle **§ 125c odstavec 1 písmeno e) bod 2.**

Za tento přestupek se uloží pokuta od 5 000,- Kč do 10 000,- Kč a zákaz činnosti od šesti měsíců do jednoho roku a započte se 7 bodů v registru řidiče. Nejednoznačné bohužel je, že se zde výslovně neupravuje, že k naplnění skutkové podstaty tohoto přestupku dojde i při zadržení řidičského oprávnění obecním úřadem obce s rozšířenou působností podle § 118c odstavec 1.

7) Řízení vozidla v případě, že fyzická osoba není držitelem platného průkazu profesní způsobilosti řidiče nebo záznamu o profesní způsobilosti řidiče v řidičském průkazu. Tímto jednáním se fyzická osoba dopouští přestupku dle § 125c odstavec 1 písmeno e) bod 3.

Za výše uvedený přestupek se uloží pokuta od 5 000,- Kč do 10 000,- Kč a současně zákaz činnosti od šesti měsíců do jednoho roku a započtou se 3 body v registru řidiče.

8) Řízení vozidla v případě, když fyzická osoba není držitelem platného posudku o zdravotní způsobilosti. Fyzická osoba se tímto jednáním dopustí přestupku dle § 125c odstavec 1 písmeno e) bod 4.

Osobou takto povinnou je osoba, která řídí vozidlo s právem přednosti v jízdě, dále řidič, který řídí vozidlo v pracovněprávním vztahu a řízení vozidla je druhem práce sjednané v pracovní smlouvě, také řidič u kterého je řízení vozidla předmětem samostatné výdělečné činnosti, dále držitelé řidičského oprávnění skupiny C1, C1 + E, C, C + E, D1, D1 + E, D nebo D + E pokud řídí vozidla zařazená do těchto skupin a také držitelé osvědčení pro učitele řidičů pro výcvik v řízení motorových vozidel a to před zahájením výkonu činnosti a následně do dovršení 50 let věku každé dva roky a po dovršení 50 let věku každoročně.⁴⁰

Za výše uvedený přestupek se uloží pokuta od 5 000,-Kč do 10 000,- Kč a současně zákaz činnosti od šesti měsíců do jednoho roku, body v registru řidiče se v tomto případě nezapočítávají.

9) Řízení vozidla po pozbytí řidičského oprávnění. Přestupku dle § 125c odstavec 1 písmeno e) bod 5 se dopustí fyzická osoba, která pozbyla jako řidič právo k řízení motorového vozidla na území České republiky (dosáhla celkového počtu 12 bodů v registru řidiče).

Za výše uvedený přestupek se uloží pokuta od 25 000,- Kč do 50 000,- Kč a současně zákaz činnosti od jednoho roku do dvou let, body v registru řidičů se dále nezapočítávají. Otázkou je, zda by tento přestupek neměl být brán jako maření výkonu úředního rozhodnutí a být posuzován jako trestný čin podle § 337 odstavce 1 písmene a) trestního zákoníku.⁴¹

10) Držení, v ruce nebo jiným způsobem, telefonního přístroje nebo jiného hovorového nebo záznamového zařízení při řízení vozidla. Fyzická osoba se tímto jednáním dopouští přestupku dle § 125c odstavec 1 písmeno f) bod 1.

Za výše uvedený přestupek se uloží pokuta od 1 500,- Kč do 2 500,- Kč. V blokovém řízení se za tento přestupek uloží pokuta do 1 000,- Kč, současně se započítávají 2 body v registru řidiče.

11) Překročení nejvyšší dovolené rychlosti v obci o 40 km.h⁻¹ a více nebo mimo obec o 50 km.h⁻¹ a více. Jedná se o překročení nejvyšší povolené rychlosti stanovené jak tímto

⁴⁰ zákon o silničním provozu, § 87 odstavec 1 a 2

⁴¹ viz Komentář str. 237

zákonem, tak dopravní značkou při místní úpravě provozu na pozemních komunikacích, která je obecné úpravě nadřazená. Fyzická osoba se tímto jednáním dopustí přestupku dle § 125c odstavec 1 písmeno f) bod 2.

Za výše uvedený přestupek se uloží pokuta od 5 000,- Kč do 10 000,- Kč a současně zákaz činnosti od šesti měsíců do jednoho roku, dále se započítá 5 bodů v registru řidiče.

12) Překročení nejvyšší dovolené rychlosti v obci o 20 km.h⁻¹ a více nebo mimo obec o 30 km.h⁻¹ a více. Opět se jedná o překročení nejvyšší povolené rychlosti stanovené jak tímto zákonem, tak dopravní značkou. Fyzická osoba se tímto jednáním dopustí přestupku dle § 125c odstavec 1 písmeno f) bod 3.

Za výše uvedený přestupek se uloží pokuta od 2 500,- Kč do 5 000,- Kč. Pokuta od 2 500,- Kč do 5 000,- Kč a současně zákaz činnosti od jednoho do šesti měsíců se uloží tomu, kdo tento přestupek spáchal dva a vícekrát v období dvanácti po sobě jdoucích kalendářních měsíců. V blokovém řízení se za tento přestupek uloží pokuta do 2 500,-Kč. Dále se započítají 3 body v registru řidiče.

13) Překročení nejvyšší dovolené rychlosti v obci o méně než 20 km.h⁻¹ nebo mimo obec o méně než 30 km.h⁻¹. Jedná se o překročení nejvyšší povolené rychlosti stanovené jak tímto zákonem, tak dopravní značkou. Fyzická osoba se tímto jednáním dopouští přestupku dle § 125c odstavec 1 písmeno f) bod 4.

Za výše uvedený přestupek se uloží pokuta od 1 500,- Kč do 2 500,- Kč. V blokovém řízení se za tento přestupek uloží pokuta do 1 000,- Kč. Za překročení nejvyšší povolené rychlosti stanovené tímto zákonem nebo dopravní značkou o více jak 5 km.h⁻¹ a méně než 20 km.h⁻¹ v obci nebo o více než 10 km.h⁻¹ a méně než 30 km.h⁻¹ mimo obec se započítávají 2 body v registru řidiče.

14) Nezastavení vozidla na signál, který jí přikazuje zastavit vozidlo nebo na pokyn „Stůj“ daný při řízení nebo usměrňování provozu na pozemních komunikacích osobou k tomu oprávněnou. Fyzická osoba se tímto jednáním dopouští přestupku dle § 125c odstavec 1 písmeno f) bod 5.

Za výše uvedený přestupek se uloží pokuta od 2 500,- Kč do 5 000,- Kč. Pokuta od 2 500,- Kč do 5 000,- Kč a současně zákaz činnosti od jednoho do šesti měsíců se uloží tomu, kdo tento přestupek spáchal dva a vícekrát v období dvanácti po sobě jdoucích kalendářních

měsíců. V blokovém řízení se za tento přestupek uloží pokuta do 2 500,- Kč. Dále se započítává 5 bodů v registru řidiče.

15) Neumožnění chodci na přechodu pro chodce nerušené a bezpečné přejetí vozovky nebo nezastavení vozidla před přechodem pro chodce v případech, kdy je řidič povinen tak učinit, nebo ohrožení chodce přecházejícího pozemní komunikaci, na kterou odbočuje, nebo **ohrožení chodce** při odbočování na místo ležící mimo pozemní komunikaci, při vjíždění na pozemní komunikaci nebo při otáčení a couvání. Fyzická osoba se tímto jednáním dopouští přestupku dle **§ 125c odstavec 1 písmeno f) bod 6.**

Za výše uvedený přestupek se uloží pokuta od 2 500,- Kč do 5 000,- Kč. Pokuta od 2 500,- Kč do 5 000,- Kč a současně zákaz činnosti od jednoho do šesti měsíců se uloží tomu, kdo tento přestupek spáchal dva a vícekrát v období dvanácti po sobě jdoucích kalendářních měsíců. V blokovém řízení se za tento přestupek uloží pokuta do 2 500,- Kč. Za nezastavení vozidla před přechodem pro chodce v případech, kdy je řidič povinen tak učinit se započítávají 3 body v registru řidiče. Za ohrožení chodce na přechodu a neumožnění nerušeného a bezpečného přejetí vozovky se započítávají 4 body v registru řidiče. Za ohrožení chodce přecházejícího pozemní komunikaci při odbočování s vozidlem na místo ležící mimo pozemní komunikaci, při vjíždění nepozemní komunikaci nebo při otáčení a couvání se započítává 5 bodů.

16) Předjíždění vozidla v případech, kdy je to obecnou, místní nebo přechodnou úpravou provozu na pozemních komunikacích zakázáno. Fyzická osoba se tímto jednáním dopouští přestupku dle **§ 125c odstavec 1 písmeno f) bod 7.**

Za výše uvedený přestupek se uloží pokuta od 5 000,- Kč do 10 000,- Kč a současně zákaz činnosti od šesti měsíců do jednoho roku. Za předjíždění vozidla v případech, ve kterých je to zakázáno zákonem, tedy obecnou úpravou provozu na pozemních komunikacích, se navíc započítá 7 bodů v registru řidiče.

17) Nedání přednosti v jízdě v případech, ve kterých je fyzická osoba podle tohoto zákona povinna dát přednost v jízdě. Fyzická osoba se tímto jednáním dopouští přestupku dle **§ 125c odstavec 1 písmeno f) od 8.**

Za výše uvedený přestupek se uloží pokuta od 2 500,- Kč do 5 000,- Kč. Pokuta od 2 500,- Kč do 5 000,- Kč a současně zákaz činnosti od jednoho do šesti měsíců se uloží tomu, kdo tento přestupek spáchal dva a vícekrát v období dvanácti po sobě jdoucích kalendářních

měsíců. V blokovém řízení se za tento přestupek uloží pokuta do 2 500,- Kč. Dále se započítávají 4 body v registru řidiče.

18) Vjíždění na železniční přejezd v případech, kdy je to zakázáno. Fyzická osoba se tímto jednáním dopouští přestupku dle § 125c odstavec 1 písmeno f) bod 9.

Řidič nesmí vjíždět na železniční přejezd, je-li dávana výstraha dvěma červenými střídavě přerušovanými světly signálu přejezdového zabezpečovacího zařízení, je-li dávana výstraha přerušovaným zvukem houkačky nebo zvonku přejezdového zabezpečovacího zařízení, sklápějí-li se, jsou-li sklopeny nebo zdvihají-li se závory, je-li již vidět nebo slyšet příjíždějící vlak nebo jiné drážní vozidlo nebo je-li slyšet jeho houkání nebo pískání (toto neplatí, svítí-li přerušované bílé světlo signálu přejezdového zabezpečovacího zařízení), dávají-li znamení k zastavení vozidla zaměstnanec dráhy kroužením červeným nebo žlutým praporkem a za snížené viditelnosti kroužením červeným světlem nebo nedovoluje-li situace za železničním přejezdem jeho bezpečné přejetí a pokračování v jízdě.⁴²

Za výše uvedený přestupek se uloží pokuta od 2 500,- Kč do 5 000,- Kč. Pokuta od 2 500,- Kč do 5 000,- Kč a současně zákaz činnosti od jednoho do šesti měsíců se uloží tomu, kdo tento přestupek spáchal dva a vícekrát v období dvanácti po sobě jdoucích kalendářních měsíců. V blokovém řízení se za tento přestupek uloží pokuta do 2 500,- Kč. Dále se započítává 7 bodů v registru řidiče.

19) Otáčení, jízda v protisměru nebo couvání v místě, kde to není dovoleno. Fyzická osoba se tímto jednáním dopouští přestupku dle § 125c odstavec 1 písmeno f) bod 10.

Za výše uvedený přestupek se uloží pokuta od 5 000,- Kč do 10 000,- Kč a současně zákaz činnosti od šesti měsíců do jednoho roku, započítává se 7 bodů v registru řidiče.

20) Neoprávněné stání s vozidlem na parkovišti vyhrazeném pro vozidlo označené parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením nebo neoprávněné použití parkovacího průkazu pro osoby se zdravotním postižením při stání nebo při jízdě. Fyzická osoba se tímto jednáním dopouští přestupku dle § 125c odstavec 1 písmeno f) bod 11.

Vozidlo lze označit parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením pouze v případě, řídí-li vozidlo nebo je-li ve vozidle přepravována osoba, která je držitelem parkovacího průkazu pro osoby se zdravotním postižením. Na výzvu policisty nebo strážníka

⁴² zákon o silničním provozu, § 29 odstavec 1

obecní policie je přepravovaná osoba povinna prokázat, že je držitelem průkazu ZTP nebo ZTP/P podle jiného právního předpisu, který ji opravňuje k užívání vozidla označeného parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením.⁴³ Pravděpodobně kouzlem nechtěného se povinnost podle věty třetí nevztahuje na řidiče – držitele parkovacího průkazu.

Za výše uvedený přestupek se uloží pokuta od 5 000,- Kč do 10 000,- Kč, body v registru řidiče se nezapočítávají.

21) Porušení omezení jízdy některých vozidel. Na dálnici a na silnici I. třídy je zakázána jízda nákladním a speciálním automobilům a zvláštním vozidlům o maximální přípustné hmotnosti převyšující 7 500 kg a nákladním a speciálním automobilům a zvláštním vozidlům o maximální přípustné hmotnosti převyšující 3 500 kg s připojeným přípojným vozidlem a) v neděli a v ostatních dnech pracovního klidu podle zvláštního právního předpisu (dále jen "den pracovního klidu") v době od 13.00 do 22.00 hodin, b) v sobotu v období od 1. července do 31. srpna v době od 7.00 do 13.00 hodin, c) v pátek v období od 1. července do 31. srpna v době od 17.00 do 21.00 hodin.

Na silnici I. třídy mimo obec je v období od 15. dubna do 30. září zakázána jízda zvláštním vozidlům potahovým vozidlům a ručním vozíčkům o celkové šířce větší než 600 mm a) v poslední pracovní den před sobotou nebo dnem pracovního klidu v době od 15.00 do 21.00 hodin, b) v první den pracovního klidu a v sobotu, pokud následuje po pracovním dnu, v době od 7.00 do 11.00 hodin, c) v poslední den pracovního klidu v době od 15.00 do 21.00 hodin.

Zákaz jízdy neplatí pro vozidla užitá v zákonem vyjmenovaných případech (např. přeprava zvířat, zboží podléhající rychlé zkáze či jízdě vozidel ozbrojených sil, ozbrojených sborů a hasičských záchranných sborů).

Fyzická osoba nedodržením těchto podmínek dopouští přestupku dle **§ 125c odstavec 1 písmeno g).**

Za tento přestupek se uloží pokuta od 2 500,- Kč do 5 000,- Kč. Pokuta od 2 500,- Kč do 5 000,- Kč a zákaz činnosti od jednoho do šesti měsíců se uloží tomu, kdo tento přestupek spáchal dva a vícekrát v období dvanácti po sobě jdoucích kalendářních měsíců. V blokovém řízení se za tento přestupek uloží pokuta do 2 500,- Kč. Body v registru řidiče se nezapočítávají.

⁴³ zákon o silničním provozu, § 67 odstavec 4

22) Způsobení dopravní nehody, při které je jinému ublíženo na zdraví. Podle trestního zákoníku je ublížení na zdraví stav spočívající v poruše zdraví nebo jiném onemocnění, který porušením normálních tělesných nebo duševních funkcí znesnadňuje (ne jen po krátkou dobu), obvyklý způsob života poškozeného a který vyžaduje lékařské ošetření. Pokud byl tento přestupek spáchán mezi osobami blízkými, projedná se pouze na návrh postižené osoby, jejího zákonného zástupce nebo opatrovníka. Pokud dojde k porušení tzv. důležité povinnosti vyplývající ze zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce pachatele, nebo porušením povinnosti uložené mu podle zákona, půjde již o trestný čin ublížení na zdraví.⁴⁴ Fyzická osoba se tímto jednáním dopouští přestupku dle **§ 125c odstavec 1 písmeno h).**

Za výše uvedený přestupek se uloží pokuta od 25 000,- Kč do 50 000,- Kč a současně zákaz činnosti od jednoho roku do dvou let. Pokud došlo při dopravní nehodě k usmrcení nebo těžké újmě na zdraví jiné osoby, započítává se 7 bodů v registru řidiče.

23) Fyzická osoba se níže uvedeným jednáním dopouští přestupku dle § 125c odstavec 1 písmeno i) pokud při dopravní nehodě v rozporu s § 47 neprodleně nezastaví vozidlo, neohlásí dopravní nehodu policistovi, neprokáže totožnost ostatním účastníkům nehody včetně sdělení údajů o vozidle, které mělo účast na dopravní nehodě, nebo nedovoleně opustí místo dopravní nehody nebo se neprodleně nevrátí na místo dopravní nehody po poskytnutí nebo přivolání pomoc nebo po ohlášení dopravní nehody.

Za výše uvedený přestupek se uloží pokuta od 2 500,- Kč do 5 000,- Kč. Pokuta od 2 500,- Kč do 5 000,- Kč a současně zákaz činnosti od jednoho do šesti měsíců se uloží tomu, kdo tento přestupek spáchal v období dvanácti po sobě jdoucích kalendářních měsíců dvakrát a vícekrát. Za neposkytnutí účinné pomoci (první pomoc a přivolání záchranných složek) účastníkem silničního provozu, který není účastníkem dopravní nehody s evidentním poškozením zdraví nebo ohrožením života se započítává 7 bodů. Za neprodlené nezastavení vozidla účastníkem dopravní nehody nebo nedovolené opuštění místa dopravní nehody nebo neprodlené nenavrácení se na místo dopravní nehody po poskytnutí nebo přivolání pomoci se započítává 7 bodů.

24) Použití antiradaru. Fyzická osoba se tímto jednáním dopouští přestupku dle **§ 125c odstavec 1 písmeno j).** Nikdo nesmí používat technické prostředky a zařízení, která znemožňují nebo ovlivňují funkci technických prostředků používaných při dohledu na

⁴⁴ viz Komentář str. 240

bezpečnost provozu na pozemních komunikacích (dále antiradar).⁴⁵ Problémem v tomto případě je dokazování skutku. Obvyklou výmluvou řidičů je, že o namontování antiradaru nevěděli a nikdy ho nepoužívali.

Za výše uvedený přestupek se uloží pokuta od 5 000,- Kč do 10 000,- Kč. Body v registru řidiče se v tomto případě nezapočítávají.

25) Jiné jednání, než které je uvedeno výše a to nesplnění nebo porušení povinností stanovených v hlavě II tohoto zákona, kde je upraven provoz na pozemních komunikacích. Fyzická osoba se tímto jednáním dopouští přestupku dle § 125c odstavec 1 písmeno k).

Za výše uvedený přestupek se uloží pokuta od 1 500,- Kč do 2 500,- Kč, v blokovém řízení se za tento přestupek uloží pokuta do 2 000,- Kč

Takovýmto jednáním např. bude: ohrožení jiného řidiče při přejíždění z jednoho jízdního pruhu do druhého (ohrožení – takový skutek, při kterém vznikne předjížděnému řidiči nebezpečí – tzv. myšky, donutíme předjížděného řidiče svojí riskantní jízdou k prudké změně směru jízdy, nebo prudkému brždění), kdy se navíc započte 5 bodů v registru řidiče. Porušení povinnosti použít dětskou autosedačku nebo bezpečnostní pás při přepravě dětí, zde se navíc započítávají 4 body v registru řidiče. Za porušení povinnosti být za jízdy připoután bezpečnostním pásem nebo užit ochrannou přilbu se navíc započítávají 3 body v registru řidiče. Za neoznačení překážky provozu na pozemních komunikacích, kterou řidič způsobil (např. odstavené nepojízdné vozidlo), se započítávají navíc 2 body v registru řidiče.

26) Příkázání nebo svěření samostatného řízení vozidla osobě, o níž provozovatel vozidla nezná údaje potřebné k určení její totožnosti a to v rozporu s § 10 odst. 1 písm. d). Fyzická osoba se tímto jednáním dopouští přestupku dle § 125c odstavec 2.

Podstatou tohoto přestupku není zamlčení údajů správnímu orgánu v rozporu z § 10 odstavec 4 kde provozovatel vozidla a osoba, které provozovatel vozidlo svěří (pokud jím není zpravodajská služba) má povinnost na výzvu policie, krajského úřadu nebo úřadu obce s rozšířenou působností sdělit skutečnosti potřebné k určení totožnosti řidiče vozidla podezřelého ze spáchání přestupku.

Za výše uvedený přestupek se uloží pokuta od 5 000,- Kč do 10 000,- Kč, body v registru řidiče se nezapočítávají.

⁴⁵ zákon o silničním provozu, § 3 odstavec 4

27) Fyzická osoba se níže uvedeným jednáním dopouští přestupku dle § 125c odstavec 3, pokud jako učitel autoškoly v provozu na pozemních komunikacích:

- a) v rozporu s § 8a odst. 1 písm. a) **požije alkoholický nápoj nebo užije návykovou látku během provádění výcviku ve výcvikovém vozidle,**
- b) v rozporu s § 8a odst. 1 písm. b) **provádí výcvik ve výcvikovém vozidle bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo užití návykové látky, kdy by mohl být ještě pod jejich vlivem,**
- c) v rozporu s § 8a odst. 1 písm. c) **provádí výcvik ve výcvikovém vozidle, jestliže je jeho schopnost k výkonu učitele autoškoly snížena v důsledku jeho zdravotního stavu,**
- d) se přes výzvu dle § 8a odst. 2 písm. a) a b) **odmítne podrobit vyšetření, zda při provádění výcviku nebyl ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou, ačkoliv takové vyšetření není spojeno s nebezpečím pro jeho zdraví.**

Za výše uvedený přestupek se uloží pokuta od 10 000,- Kč do 20 000,- Kč a současně zákaz činnosti od šesti měsíců do jednoho roku, body v registru řidiče se nezapočítávají.

5.3. Správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob⁴⁶

V ustanovení § 125 d zákona o silničním provozu jsou upraveny správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob jako provozovatelů vozidla. Odpovědnost těchto osob se podle tohoto ustanovení posuzuje pouze v případě, že se deliktu dopustily v souvislosti se svým podnikáním. K odpovědnosti za tyto delikty se nevyžaduje zavinění, jedná se o odpovědnost objektivní. Ostatní stanovené znaky deliktu musí být naplněny a správní orgán má povinnost v rámci řízení o přestupcích tyto znaky zkoumat.

1) Provozovatel vozidla v rozporu s § 10 odst. 1 písm. a), (povinnosti provozovatele vozidla) **přikáže nebo dovolí, aby bylo v provozu na pozemních komunikacích použito vozidla, které nespĺňuje podmínky stanovené jiným právním předpisem.** Právnická nebo podnikající fyzická osoba se tímto jednáním dopouští přestupku dle § 125d odstavec 1 písmeno a).

Nesplnění podmínek (technická nezpůsobilost) podle zákona č. 56/2001 Sb. a jeho prováděcí předpis pro provoz vozidel na pozemních komunikacích se týkají motorových i nemotorových vozidel. Přikázání je výslovný pokyn k použití vozidla a dovolení je svolení

⁴⁶ zákon o silničním provozu, §125d

k užití nebo umožnění užití vozidla mlčky. Provozovatel si nemusí, ani v mnoha případech není vědom, že vozidlo nesplňuje stanovené podmínky. Platí zde, ale objektivní charakter odpovědnosti za tento správní delikt.

2) Provozovatel vozidla v rozporu s § 10 odst. 1 písm. b), (povinnosti provozovatele vozidla) **svěří řízení vozidla osobě, která nesplňuje podmínky podle § 3 odst. 2** (řídít vozidlo nebo jet na zvířeti může pouze osoba, která je dostatečně tělesně i duševně způsobilá k řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti a v potřebném rozsahu ovládá řízení vozidla nebo jízdou na zvířeti a předpisy o provozu na pozemních komunikacích) **a § 5 odst. 2 písm. b) a c)**, (řidič nesmí řídit vozidlo nebo jet na zvířeti bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo užití návykové látky, kdy by mohla být ještě pod jejich vlivem a řídit vozidlo nebo jet na zvířeti, jestliže je jeho schopnost k řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti snížena v důsledku jeho zdravotního stavu). Právnická nebo podnikající fyzická osoba se tímto jednáním dopouští přestupku dle **§ 125d odstavec 1 písmeno b)**.

V tomto případě spáchá provozovatel správní delikt, jestliže svěří řízení vozidla osobě, která není k řízení duševně nebo tělesně způsobilá a neovládá v potřebném rozsahu předpisy o provozu na pozemních komunikacích, je pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky a jejíž schopnost k řízení je snížena v důsledku zdravotního stavu. Vozidlem se rozumí motorové, nemotorové vozidlo i tramvaj.

3) Provozovatel vozidla v rozporu s § 10 odst. 1 písm. c), (povinnosti provozovatele vozidla) **svěří řízení motorového vozidla osobě, která nesplňuje podmínky podle § 3 odst. 3** (řídít motorové vozidlo může pouze osoba, která je držitelem řídičského oprávnění pro příslušnou skupinu motorových vozidel uděleného Českou republikou, státem, který je členským státem Evropské unie nebo smluvní stranou Dohody o Evropském hospodářském prostoru, nebo jiným státem podle mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána a která upravuje oblast silničního provozu). Právnická nebo podnikající fyzická osoba se tímto jednáním dopouští přestupku dle **§ 125d odstavec 1 písmeno c)**.

Pokud je motorové vozidlo nebo jízdní souprava svěřeny k řízení osobě, která k tomu není oprávněna, spáchá provozovatel vozidla správní delikt (osoba není držitelem příslušného řídičského oprávnění).

4) Provozovatel vozidla v rozporu s § 10 odst. 2 (povinnosti provozovatele vozidla) **nezajistí, aby barevné provedení a označení vozidla bylo provedeno tak, aby nebylo**

zaměnitelné se zvláštním barevným provedením a označením vozidel Vojenské policie, policie, celní správy, obecní policie a Vězeňské služby. Právnická nebo podnikající fyzická osoba se tímto jednáním dopouští přestupku dle **§ 125d odstavec 1 písmeno d).**

Vyhláškou č. 212/2003 Sb. je popsáno barevné provedení vozidel Vojenské policie, vyhláškou č. 460/2008 Sb. je upraveno barevné provedení a označení služebních vozidel Policie ČR, vyhláškou č. 179/2011 Sb. je upraven způsob zvláštního vnějšího barevného provedení a označení vozidel Celní správy, ve vyhlášce č. 418/2008 Sb. jsou popsány prvky označení vozidel Obecní (Městské) policie. I když toto ustanovení nezmiňuje vozidla Generální inspekce bezpečnostních sborů (dále GIBS), podle § 60 odst. 3 ve spojení s § 58 odst. 1 písm. a) a odst. 2 zákona o GIBS nesmí nikdo jiný než GIBS používat zvláštní označení jejich vozidel, ani označení s ním zaměnitelné.⁴⁷

5) Provozovatel vozidla v rozporu s § 10 odst. 1 písm. d), (povinnosti provozovatele vozidla) přikáže řízení vozidla nebo svěří vozidlo osobě, o níž nezná údaje potřebné k určení její totožnosti. Právnická nebo podnikající fyzická osoba se tímto jednáním dopouští přestupku dle **§ 125d odstavec 1 písmeno e).**

Pokud provozovatel vozidla svěří vozidlo osobě, u které nezná její totožnost, spáchá správní delikt. Nejedná se zamlčení údajů správnímu orgánu v rozporu s § 10 odst. 4 (provozovatel vozidla a osoba, které provozovatel svěřil vozidlo s výjimkou, kdy provozovatelem vozidla je zpravodajská služba, jsou povinni na výzvu policie, krajského úřadu nebo obecního úřadu obce s rozšířenou působností sdělit skutečnosti potřebné k určení totožnosti řidiče vozidla podezřelého z porušení ustanoven tohoto zákona).

6) Provozovatel vozidla v rozporu s § 3 odst. 4 použije antiradar. Právnická nebo podnikající fyzická osoba se tímto jednáním dopouští přestupku dle **§ 125d odstavec 1 písmeno f).**

Pojem antiradar se používá pro všechny technické prostředky a zařízení, které ovlivňují nebo znemožňují funkci technických prostředků používaných při dohledu na bezpečnost provozu na pozemních komunikacích.

⁴⁷ viz Komentář str. 245, str. 35 - 37

7) Za správní delikt podle odstavce 1 písm. a) až f) **se uloží pokuta do 100 000 Kč** a to dle § 125d odstavec 2. Při stanovení výše pokuty se přihlíží k § 125e, jiný druh sankce než pokuta není přípustná.

5.4. Správní delikt provozovatele vozidla⁴⁸

1) Provozovatel vozidla v rozporu s § 10 (povinnosti provozovatele) **nezajistí, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem.** Právnícká nebo fyzická osoba se tímto jednáním dopouští přestupku dle §125f odstavec 1.

Pokud dojde k porušení těchto základních povinností, dojde ke spáchání správního deliktu. Subjektem tohoto správního deliktu může být jak právnícká, tak i fyzická osoba, a to včetně fyzické osoby nepodnikající. Jako neodůvodněné a matoucí se jeví vymezení objektivní stránky tohoto správního deliktu, podle něhož se jedná o všechny povinnosti řidiče a také o část jeho povinností podle pravidel provozu stanovených tímž zákonem o silničním provozu. To se negativně projevuje i v následující úpravě. Pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem (§11 až 79) upravují toliko část povinností řidiče, přičemž patří mezi povinnosti řidiče podle zákona o silničním provozu. V zájmu právní kultury by se mělo jednat o „povinnosti řidiče“ podle zákona o silničním provozu.⁴⁹

2) Právnícká nebo fyzická osoba dle §125f odstavec 2 za správní delikt odpovídá, pokud

a) porušení pravidel bylo zjištěno prostřednictvím automatizovaného technického prostředku používaného bez obsluhy při dohledu na bezpečnost provozu na pozemních komunikacích **nebo se jedná o neoprávněné zastavení nebo stání,**

b) porušení povinností řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích vykazuje znaky přestupku podle tohoto zákona a

c) porušení pravidel nemá za následek dopravní nehodu.

Tyto podmínky musí být splněny všechny najednou, jinak se objektivní odpovědnost neuplatní. Odpovědnost je dána tím, že se jedná o zastavení nebo stání zakázané obecnou, místní nebo přechodnou úpravou (viz bod a). Podmínkou odpovědnosti je nerespektování pravidel provozu na pozemních komunikacích nebo dalších povinností řidiče podle zákona o

⁴⁸ zákon o silničním provozu, § 125f

⁴⁹ viz Komentář str. 247

silničním provozu, které je přestupkem podle tohoto zákona. Nemůže se jednat o trestný čin, je zde taxativně vymezen pouze přestupek (viz bod b). Dále se musí jednat o správní delikt, u kterého nejde o událost v provozu na pozemních komunikacích např. srážku nebo havárii, která se stala nebo započala na pozemní komunikaci a při níž došlo k usmrcení nebo zranění osob nebo ke škodě na majetku v přímé souvislosti s provozem vozidla (viz bod c).

3) Za správní delikt podle odstavce 1 se uloží pokuta a to dle **§125f odstavec 3**. Pro určení výše pokuty se použije rozmezí pokuty pro přestupek, jehož znaky porušení pravidel provozu na pozemních komunikacích vykazuje; pokuta však nepřevyší 10 000 Kč. Za výše uvedené správní delikty lze uložit pouze pokutu v rozmezí stanoveném za přestupek, jehož znaky porušení pravidel provozu na pozemních komunikacích vykazuje a to do výše 10 000,- Kč.

Závěrem k problematice správních deliktů provozovatele lze konstatovat, že právní úprava objektivní odpovědnosti provozovatele vozidla je velmi problematická a diskutabilní a to i z hlediska ústavnosti. Je zde v případech porušení povinnosti řidiče, kdy se správnímu orgánu nepodařilo zjistit přestupce, ukládána pokuta provozovateli vozidla, který nemá s konkrétním přestupkem řidiče nic společného. Přičemž v moci provozovatele dost dobře není, aby zajistil dodržování povinnosti řidiče podle zákona o silničním provozu, když na chování řidiče v silničním provozu může působit pouze nepřímo.⁵⁰

Provozovatel vozidla za správní delikt neodpovídá, pokud prokáže, že v době před porušením povinnosti řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích bylo vozidlo, jehož je provozovatelem, odcizeno nebo byla odcizena jeho tabulka s přidělenou státní poznávací značkou, nebo podal žádost o zápis změny provozovatele vozidla v registru silničních vozidel.⁵¹

Nyní je poměrně těžké odhadnout, jak bude v praxi využívána možnost dobrovolného zaplacení částky za spáchaný přestupek, protože uvedené ustanovení nabylo účinnosti teprve 19. 1. 2013. První odhady zatím ukazují, že o tuto možnost řidiči projevují určitý zájem. Pokud pomineme neseriózní dohady, které se v médiích objevili ihned po schválení této novely Poslaneckou sněmovnou (např. označení za pachatele přestupku cizince, který se nachází mimo území státu apod.), je možné nastínit i přijatelnější možnosti, jak navržený způsob obejít. Příkladem je nezaplacení částky provozovatelem vozidla, ale na základě výzvy

⁵⁰ viz Komentář str. 249

⁵¹ zákon o silničním provozu, § 125f odstavec 5

obecního úřadu obce s rozšířenou působností a v rámci šetření přestupku podat písemné vysvětlení, že sice není znám konkrétní pachatel, ale označit několik osob, které by jím mohli být. Svou povinnost provozovatel splnil a nyní je na správním úřadě, aby pokračoval v řízení o přestupku. S ohledem na důkazní nouzi, se již nemusí podařit prokázat konkrétní osobě zavinění, nebo to bude vyžadovat enormní úsilí.

Z výše uvedeného je patrné, že koncept správních deliktů provozovatele vozidla není bez nedostatků a je velmi pravděpodobné, že bude vyžadovat určité dopracování.

5.5. Společná ustanovení o správních deliktech⁵²

Zákon stanovuje liberační důvody, kterými se právnická osoba může z odpovědnosti za správní delikt vyvinut. Důkazní břemeno leží na právnické osobě. Pokud právnická osoba liberační důvody v řízení nenamítne, správní orgán může vycházet z toho, že žádné nejsou dány.

Kritériem pro výši pokuty je výlučně závažnost spáchaného deliktu, zejména se přihlíží ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům, k okolnostem, za nichž byl správní delikt spáchán. Správní orgán musí vždy v rozhodnutí vyznačit a řádně odůvodnit kritéria, z kterých při stanovení výše pokuty vycházel. Za určitých okolností musí správní orgán přihlídnout i k majetkovým poměrům, aby pokuta neměla likvidační charakter.

Odpovědnost právnické osoby za správní delikt zaniká, jestliže o něm příslušný orgán nezahájil řízení do 2 let ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 4 let ode dne kdy byl správní delikt spáchán.

Na odpovědnost za jednání, k němuž došlo při podnikání fyzické osoby nebo v přímé souvislosti s ním, se vztahují ustanovení zákona o odpovědnosti a postihu právnické osoby; obdobně to platí pro odpovědnost fyzické osoby za správní delikt podle § 125d a to dle § 125e odstavec 5. Toto jednání se posoudí jako tzv. jiný správní delikt. Tomu bude odpovídat i řízení, které v tomto případě proběhne podle správního řádu. Zákon o přestupcích se neuplatní. Dovětek za středníkem je matoucí, neboť ustanovení § 125d upravuje z deliktů fyzických osob pouze delikty spáchané podnikajícími fyzickými osobami, na něž dopadá již část věty před středníkem.⁵³

⁵² zákon o silničním provozu, § 125e

⁵³ viz Komentář str. 246

5.6. Související instituty

5.6.1. Zabránění v jízdě

Zabránění v jízdě je bezprostředním zásahem policisty. Policista podle nynější platné právní úpravy může použít pouze technický prostředek („botičku“) nebo odtažení vozidla. Zabránit v další jízdě vozidlu může tedy pouze policista a odstavit příslušné vozidlo je možné pouze na takové místo, které je vhodné z hlediska bezpečnosti a plynulosti provozu. Vozidlu lze zabránit v další jízdě i nasazením technického prostředku k zabránění další jízdy tzv. botičky. Policista také může nechat vozidlo stojící na místě, kde brání plynulosti a bezpečnému provozu, odtáhnout na odtahové parkoviště. To znamená, že pokud dojde ke spáchání přestupku například v tunelu (na železničním přejezdu, na tramvajové trati apod.), nesmí dojít k zastavení ani stání ihned, ale až po opuštění tunelu. Při stání v tunelu by byla ohrožena bezpečnost i plynulost provozu.

Výše uvedené prostředky může policista použít v zákonem stanovených případech⁵⁴, např. pokud řidič je podezřelý, že bezprostředně před tímto zastavením zavínil dopravní nehodu, při níž došlo k vážné újmě na zdraví nebo úmrtí osoby anebo ujel z místa nehody, na níž měl bezprostředně před tím účast a tuto nehodu byl povinen podle tohoto zákona ohlásit policii či řídit vozidlo pod vlivem alkoholu nebo návykové látky.

Policista může dále zabránit v jízdě motorovému vozidlu použitím technického prostředku „botičky“ nebo odtažením tohoto vozidla v případech⁵⁵ kdy je důvodné podezření, že vozidlo bylo odcizeno; že vozidlo je technicky nezpůsobilé tak závažným způsobem, že bezprostředně ohrožuje ostatní účastníky provozu; dále pak pokud vozidlo svými rozměry, rozměry soupravy nebo nákladu, nejvyšší povolenou hmotností přesahuje povolenou mez; nebo je důvodné podezření, že vozidlo bylo použito v rozporu se zákazem účasti na některých akcích v provozu na pozemních komunikacích.

Policista dále může zabránit v jízdě vozidlu autoškoly použitím technického prostředku „botičky“ nebo odtažením tohoto vozidla **jestliže učitel autoškoly**:⁵⁶

- a) požil alkohol nebo jinou návykovou látku během jízdy. Podle této formulace nelze tedy učiteli autoškoly zabránit v jízdě, pokud požil alkohol nebo jinou návykovou látku před jízdou.

⁵⁴ zákon o silničním provozu, § 118a) odstavec 1 písmeno a) až i)

⁵⁵ zákon o silničním provozu, § 118a) odstavec 2 písmeno a) až d)

⁵⁶ zákon o silničním provozu, § 118a) odstavec 3 písmeno a) až d)

- b) odmítl se na výzvu policisty v případě, že dechová zkouška na alkohol nebo jiné návykové látky byla pozitivní, podrobit se lékařskému vyšetření ačkoli to nebylo spojeno s nebezpečím pro jeho zdraví.

Strážník obecní policie nemůže zabránit v jízdě vozidlu ani řidiči, to je pouze právem policisty, může však prokázat součinnost s policií a řidič je povinen v tomto případě setrvat na místě do příchodu policie. Paradoxně tato součinnost nemůže být provedena v případě, kdy se toto zabránění v jízdě bude týkat učitele autoškoly.⁵⁷

Pokud pominou důvody pro zabránění v jízdě, policie zajistí uvolnění dotčeného vozidla. Pokud byli důvody k zabránění jízdě na straně řidiče vozidla, může odjet s vozidlem jiný řidič. Pokud, ale došlo k zabránění v jízdě vozidla použitého k nepovolené sportovní nebo podobné akci, policie uvolní vozidlo, až když odpadne nebezpečí jeho dalšího užití v rozporu s tímto nařízením. Zadržet toto vozidlo je možné až na dobu 48 hodin (určení doby 48 hod nebrání tomu, aby v případě, že je zde další důvodné podezření, nebylo vozidlo zadrženo opakovaně).⁵⁸

Z předchozí právní úpravy nebyly převzaty možnosti zabránit v jízdě, pokud by to znamenalo ohrožení bezpečnosti nebo plynulosti provozu. Po formální stránce textu, lze nové úpravě také vytknout zavedení nevhodné zkratky „technický prostředek“, která v textu není plně respektována (viz § 118a odstavec 3 a 7 atd.) a v následujících ustanovení se tento pojem používá i u jiných souvislostí (viz § 122b zákona o silničním provozu).⁵⁹

5.6.2. Pozastavení, podmínění, omezení, zadržení, pozbytí a odnětí řidičského průkazu

Pozastavení, podmínění, omezení, zadržení, pozbytí a odnětí řidičského průkazu není sankcí. Jde o opatření, která např. zabrání řidiči podezřelému ze spáchání závažného činu opět řídit motorové vozidlo a také umožní, aby doba od zadržení řidičského průkazu byla dotyčnému započítána do výkonu uložené sankce nebo trestu zákazu činnosti. Tyto instituty bezesporu napomáhají k zvýšení uplatnění sankcí a jejich vymahatelnosti.

⁵⁷ zákon o silničním provozu, § 118a) odstavec 4

⁵⁸ zákon o silničním provozu, § 118a) odstavec 6

⁵⁹ viz Komentář str. 192

5.6.2.1. Pozastavení řidičského oprávnění

V rámci řízení o podmínění, omezení nebo odnětí řidičského oprávnění může příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností rozhodnout o pozastavení řidičského oprávnění jako o předběžném opatření podle zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů (předpis byl zrušen a nahrazen zákonem č. 500/2004 Sb. a to s účinností od 1. 1. 2006). Pozastavení řidičského oprávnění znamená, že držitel tohoto oprávnění nesmí po dobu platnosti pozastavení řídit motorová vozidla.⁶⁰

Příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností může využít tento institut ve správním řádu v taxativně stanovených řízeních. Příkladem je potřeba, aby bylo prozatím omezeno právo účastníka řízení řídit motorová vozidla a pokud toto opatření bude veřejným zájmem k zajištění bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích. Dotčený obecní úřad musí o tomto pozastavení vydat rozhodnutí. Odvolání proti rozhodnutí o pozastavení nemá odkladný účinek, což vyplývá přímo ze správního řádu a tím je předběžně vykonatelné. Pokud takto dotčený úřad rozhodne, musí držitel toto řidičské oprávnění odevzdat do pěti pracovních dnů poté, co uvedené rozhodnutí nabude právní moci. Obecní úřad toto rozhodnutí zruší bezodkladně poté, co důvod pro pozastavení pomine.⁶¹

5.6.2.2. Podmínění řidičského oprávnění

Příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností řidičské oprávnění podmíní, jestliže držitel řidičského oprávnění je zdravotně způsobilý k řízení motorových vozidel s podmínkou.⁶²

Toto omezení může být uděleno pouze osobě, která již je držitelem řidičského oprávnění a to v případě, že omezení zdravotní způsobilosti nebrání plynulosti a bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích (jedná se například o vyznačení omezení v řidičském průkazu jako je řízení jen s brýlemi, dále omezení řidičského oprávnění, které osobu zdravotně postiženou opravňuje pouze k řízení motorového vozidla přizpůsobeného této osobě apod.).

5.6.2.3. Omezení řidičského oprávnění

Příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností řidičské oprávnění omezí, jestliže držitel řidičského oprávnění pozbyl částečně odbornou způsobilost nebo přestal splňovat

⁶⁰ zákon o silničním provozu, § 95

⁶¹ viz Komentář str. 139

⁶² zákon o silničním provozu, § 93 odstavec 1

některou z dalších podmínek (např. držitel řidičského oprávnění skupiny C+E pozbude oprávnění řídit vozidla skupiny C, tím pádem mu bude omezeno i řízení vozidel C+E).⁶³

Odvolání proti rozhodnutí o omezení řidičského oprávnění nemá odkladný účinek podle § 129 odstavec 3 správního řádu).

5.6.2.4. Zadržení řidičského oprávnění

Pokud dojde k zabránění v jízdě (viz bod 5. 6. 1), je policista oprávněn zadržet řidiči jeho řidičský průkaz. Tuto skutečnost musí policista bez zbytečného prodlení oznámit registru řidičů. Pokud se jedná o zahraničního řidiče, oznámí policista tuto skutečnost příslušnému úřadu obce s rozšířenou působností.⁶⁴ Po dobu zadržení řidičského průkazu nesmí držitel řídit motorové vozidlo.⁶⁵ Držiteli zadrženého řidičského průkazu se musí od policisty, který mu řidičský průkaz zadržel, dostat řádného poučení a policista má povinnost držiteli vydat potvrzení o zadržení jeho řidičského průkazu.⁶⁶ Policie musí písemně informovat o zadržení řidičského průkazu obecní úřad obce s rozšířenou působností, v jehož působnosti k zadržení došlo. Pokud řidič nemá na území České republiky bydliště, trvalý pobyt nebo přechodný pobyt, odešle jej policie obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností podle působnosti, na jejímž území ke spáchání přestupku došlo a tento úřad jej odešle příslušnému orgánu státu, který jej vydal.⁶⁷ Pokud je držitel zadrženého řidičského průkazu příslušníkem zpravodajské služby, zašle policie oznámení o zadržení oprávnění spolu s řidičským průkazem příslušnému orgánu a to nejpozději následující den po dni zadržení oprávnění.⁶⁸

Zadržení řidičského oprávnění policistou je bezprostředním zásahem policisty. Ovšem bezprostředně po tomto zásahu nastupuje správní řízení o zadržení řidičského průkazu, které nevede policista, ale obecní úřad obce s rozšířenou působností. Pokud dojde k porušení tohoto ustanovení, jedná se pouze o přestupek – nejde o pozbytí řidičského oprávnění, ale pouze o jeho zadržení. Bohužel se v tomto zákoně neuvádí, jak a o čem má být policistou poučen řidič, kterému bylo řidičské oprávnění zadrženo.

5.6.2.5. Pozbytí řidičského oprávnění

Pozbytí řidičského oprávnění nastává, když je držiteli uložena sankce zákazu řízení motorových vozidel a toto rozhodnutí uložené soudem nebo správním orgánem nabylo právní

⁶³ zákon o silničním provozu, § 93 odstavec 2

⁶⁴ zákon o silničním provozu, § 118b) odstavec 1

⁶⁵ zákon o silničním provozu, § 118b) odstavec 2

⁶⁶ zákon o silničním provozu, § 118b) odstavec 3

⁶⁷ zákon o silničním provozu, § 118b) odstavec 4

⁶⁸ zákon o silničním provozu, § 118b) odstavec 5

moci. Držitel je povinen řidičský průkaz odevzdat příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností příslušného podle svého trvalého bydliště a to do pěti pracovních dnů ode dne, kdy rozhodnutí nabylo právní moci. Při odevzdání řidičského průkazu vydá obecní úřad obce s rozšířenou působností doklad o tomto odevzdání.⁶⁹

Podle znění tohoto ustanovení bude pozbytí řidičského oprávnění v platnosti i v případě když dojde k odložení jeho vykonatelnosti, ale náleží Ústavního soudu ze dne 30. 9. 2008 II. ÚS 1260/07⁷⁰ odkaz tuto skutečnost vyvrací: „akt z formálního hlediska sice zůstává pravomocným, ale uložené právní povinnosti nelze vynucovat a tak odejmutá oprávnění zůstávají prozatím zachována“. Další problém při realizaci tohoto ustanovení nastává v případě, když pozbytí řidičského oprávnění v důsledku specifické povahy protiprávního jednání, se vztahuje pouze na jednu skupinu či podskupinu řidičského oprávnění. V tomto případě je nutné vykládat toto ustanovení o pozbytí řidičského oprávnění pouze na dotčenou skupinu či podskupinu řidičského oprávnění. Platnost ostatních skupin či podskupin řidičského oprávnění zůstane zachována.⁷¹

5.6.2.6. Odnětí řidičského oprávnění

Pokud držitel řidičského oprávnění zcela pozbyl zdravotní nebo odborné způsobilosti nebo přestal splňovat podmínky pro udělení řidičského oprávnění, obecní úřad obce s rozšířenou působností držiteli toto řidičské oprávnění odejme.⁷²

Odnětí řidičského oprávnění je mocenským aktem orgánu veřejné správy a vztahuje se na něj správní řád. Odvolání proti tomuto rozhodnutí nemá odkladný účinek. Držitel je opět povinen toto řidičské oprávnění odevzdat do pěti pracovních dnů dotčenému obecnímu úřadu ode dne nabytí právní moci rozhodnutí. Dosud bylo možné odejmout řidičské oprávnění pouze pro úplnou ztrátu zdravotní nebo odborné způsobilosti, nyní je možné ho odejmout i v případě, kdy vyjde najevo, že žadatel při udělení řidičského oprávnění nesplňoval podmínky podle tohoto zákona (např. věk stanovený tímto zákonem, byl ve výkonu sankce nebo trestu zákazu řízení, měl dvanáct trestných bodů v registru řidiče, nesplnil podmínku obvyklého bydliště v České republice v délce alespoň šesti měsíců). Podmínka udělení řidičského oprávnění při jeho odnětí z důvodu nesplnění obvyklého pobytu v délce alespoň šesti měsíců se nepoužije, pokud ji držitel řidičského oprávnění již splnil. Tato úprava představuje speciální úpravu novému správnímu řádu. Neuplatňují se zde žádné omezující propadlé lhůty

⁶⁹ zákon o silničním provozu, § 94a)

⁷⁰ <http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=60086&pos=12&cnt=12&typ=result>

⁷¹ viz Komentář str. 138

⁷² zákon o silničním provozu, § 94

a odnětí řidičského oprávnění je možné kdykoliv, bez ohledu na dobu, která již od vydání řidičského oprávnění uběhla.⁷³

5.6.3. Kauce

Policista je oprávněn vybrat od řidiče motorového vozidla podezřelého ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, u kterého je důvodné podezření, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení, kauci od pěti tisíc korun do padesáti tisíc korun, nejvýše však do výše hrozící peněžní sankce za spáchaný přestupek. Kauci nelze vybrat od osoby, která používá imunit a výsad podle zákona nebo mezinárodních práva.⁷⁴

Toto oprávnění se mine účinkem, pokud nebude řidič motorového vozidla ochoten tuto kauci složit, nebo nebude mít požadovanou peněžní částku. Policista může použít institut zabránění v jízdě, pokud budou splněny podmínky pro jeho použití, viz bod 5.6.1. Toto ustanovení platí pouze pro přestupky proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích nikoliv proti přestupkům podle jiných zákonů nebo trestným činům podle tohoto zákona. Kauci nelze vybrat, pokud hrozící postih za tento přestupek nedosáhne minima pěti tisíc korun. Složení kauce má být zárukou, že se řidič uvedený v předchozím odstavci dostaví ke správnímu orgánu k projednání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích.⁷⁵

Při výběru kauce policista poučí řidiče o důsledku vybrání kauce a podmínkách jejího vrácení a vystaví písemné potvrzení o převzetí kauce. V písemném potvrzení musí být uveden důvod uložení kauce.⁷⁶ Obsahem poučení bude možnost a podmínky vrácení kauce. Odůvodnění vybrání kauce by mělo být přesvědčivé, nikoliv jen obecným odkazem na důvody. Také podezření, že se řidič bude vyhýbat prošetření přestupku, musí být řádně odůvodněné.

⁷³ viz Komentář str. 137

⁷⁴ zákon o silničním provozu, § 125a odstavec 1

⁷⁵ zákon o silničním provozu, § 125a odstavec 2

⁷⁶ zákon o provozu, § 125a odstavec 3

6. Závěr a doporučení

Cílem mé bakalářské práce bylo vymezit sankce a související instituty ve veřejné správě, ukázat jejich druhy včetně přehledu o tom, které jsou ukládány z pohledu zákona o silničním provozu a které na základě zákona o autoškolách. Při zpracovávání celé agendy jsem se snažila také poukázat na případné terminologické rozdíly, nejednotnost úpravy či potenciální zmatečnost některých ustanovení. Vedle základního vymezení obecných definic jsem se snažila zdůraznit odlišnosti úpravy pro řidiče, provozovatele vozidel, autoškoly, školicí střediska, učitele autoškol a zkušební komisaře při účasti v provozu na pozemních komunikacích.

Z vývoje právní úpravy, která prošla od roztroušené úpravy v nařízeních a vyhláškách ke konsolidovanému znění v zákoně, lze vysledovat tendenci ke sdružování ustanovení vztahujících se k jednomu tématu do jednoho zákonného předpisu. Takto byla například vyčleněna úprava přestupků na poli dopravy ze zákona o přestupcích a vložena do zákona o silničním provozu, který je tak kompletní normou *lex specialis* v oblasti silničního provozu. Zavedení institutu zadržení řidičského průkazu a bodového hodnocení vybraných přestupků a trestných činů spáchaných řidiči motorových vozidel, tzv. bodový systém přineslo větší systemizaci a důslednost ve vymáhání dodržování pravidel silničního provozu. Ač jde u bodového hodnocení spíše o opatření, které by mělo řidiče odradit od dalšího protiprávního jednání, myslím si, že zároveň přináší požadovaný dopad na ty řidiče, kteří na udělování jen pokut dříve nereflektovali.

K problematice správních deliktů provozovatele vozidla lze konstatovat, že právní úprava objektivní odpovědnosti provozovatele vozidla je krátce po svém zrodu ještě velmi problematická a diskutabilní. V případech porušení povinnosti řidiče, kdy se správnímu orgánu nepodařilo zjistit přestupce, je ukládána pokuta provozovateli vozidla, který nemá s konkrétním přestupkem řidiče nic společného. Provozovatel je tak trestán v důsledku objektivní odpovědnosti za činnost, kterou často nemohl vůbec ovlivnit či třeba předvídat. Je patrné, že koncept správních deliktů provozovatele vozidla bude vyžadovat brzké dopracování. Jistě bude velice záležet na rozhodovací praxi správních orgánů a následnou judikaturu správního soudnictví, která bude rozhodující pro další směr a vývoj úpravy postihů za tento druh deliktů. Domnívám se, že původní záměr omezit výmluvy řidičů na institut osoby blízké a znemožnění tak trestání řidičů za spáchané přestupky se již tímto podařil a je krokem správným směrem.

Dalším krokem ke zvýšení bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích je také zpřísnění a zprůhlednění získání řidičského oprávnění v zamýšlených změnách zákona o autoškolách, např. v případě kdy uchazeč neuspěje třikrát, bude nucen podrobit se psychologickému vyšetření nebo vydání řidičského oprávnění na zkoušku po dobu jednoho roku. Se zpřísněním podmínek k získání řidičského oprávnění souvisí také jako jednotící prvek zřízení nové profesní organizace zastřešující komisaře pro celou Českou republiku, které by mohlo znamenat omezení podvodů spojených s vydáváním řidičských oprávnění.

Myslím si, že ke zlepšení situace na pozemních komunikacích je účinné zpřísnit sankce a zároveň zpřísnit požadavky na vydávání řidičských oprávnění či na provozování podnikatelských činností v oblasti silničního provozu. Nicméně pouze zotřování sankcí nepovede k zlepšení situace. Cílem úprav je vytvořit prostředí, ve kterém na komunikace nepatří neukázněnost, bezohlednost ani neopatrnost a to se týká všech účastníků silničního provozu. Systém sankcí by měl být vyváženější a výjimky resp. nepoměrně mírnější sankce ukládané některým skupinám přestupců by měly být vyloučeny. Bylo by také vhodné, aby zákonodárce ještě uspořádal jednotlivé přestupky a delikty přehlednějším způsobem například podle objektu, kterého se týkají. Pokusila jsem se ve své práci vyjadřovat vlastní názory, které jsou podpořeny praktickými zkušenostmi a teoretickými poznatky. Myslím si, že ke zvýšení uplatnění sankcí a jejich vymahatelnosti je třeba více využívat i souvisejících institutů, jakými je např. institut zadržení řidičského průkazu. Zde mám za to, že pro zvýšení jejich efektivnosti by bylo vhodné změnit např. lhůtu potřebnou k zahájení správního řízení. Někdy příliš krátká doba neumožňuje správnímu orgánu naplnit zcela smysl daného institutu.

V oblasti porušení povinností v silničním provozu profesionálním řidičem, tedy osobou, která má zvýšenou kvalifikaci jako držitel průkazu profesní způsobilosti řidiče, shledávám v porovnání s postihy pro ostatní řidiče nepřiměřenost a nelogičnost úpravy. Držitel průkazu profesní způsobilosti, i když se dopustí přestupků, za které mu bude odebráno řidičské oprávnění, bude nadále platně držet tento profesní průkaz a po znovu získání řidičského oprávnění od něj nebude vyžadována žádná další činnost k tomu, aby mohl vykonávat činnosti podmíněné držením platného průkazu profesní způsobilosti. Tato situace by jistě neměla nastávat, nastolený trend ve zpřísnování sankcí a podmínek by měl být i zde vodítkem pro řešení.

Sankce mají preventivní a výchovný účel a slouží, jako pomůcka pro dosažení žádaného stavu, nejsou však nástrojem jediným. Ideálním stavem by mělo být prostředí, kde páchaní přestupků bude nejen protiprávní, ale také společensky vnímáno jako nemorální. Na základě provedeného systematického seřazení a zhodnocení úpravy ukládaných sankcí a souvisejících institutů v oblasti silničního provozu se domnívám, že poslední výrazná změna sankčního systému v této oblasti přinesla přísnější sankce a situaci, kdy od jejich uložení není možné upustit, což vede k důslednějšimu vymáhání dodržování právních povinností v této oblasti. Domnívám se, že zákonná úprava zcela přiměřeně reaguje postihy vzhledem k závažnostem konkrétních skutkových podstat přestupků a správních deliktů.

7. Resume

In my thesis, I concentrated on description of the administration penalization legislation concerning common roads traffic. I have given it more specifying title “Public administration sanctions and related measures in the road traffic with special regard to the road traffic and driving schools”, which in fact depicts more precisely the view elaborated in this work and concerning sanctions and related institutes that are no sanctions in fact, however are used to be considered as such because of their restrictive impacts.

According to the legislation, any act which character is stated by the law and an administration institute imposes for its commitment sanction mentioned in such law is considered an administration legal offence. So public law offences being treated by the administration offices are indicated. This group comprises mostly offences committed by individuals and the so called other administration offences committed by legal persons or entrepreneurial individuals.

My thesis contains description of various sanctions imposed by administration organs for offences and administration offences in the road traffic, for example reprimand, fine, prohibition of an activity or confiscation of a property. I have related corresponding sanctions and their possible spans to particular offences and administration offences mentioned in the text. Historical overview of the road traffic legislation and its today’s valid form are part of the work as well.

I have further described related institutes that are in spite of not being sanctions understood as such by the persons on whom they have been imposed. I include to this category score assessment of offences and interim lost of validity, limitation of validity, conditional lost of validity or seizure of the driving license. Penalties for driving schools teachers are similar institutes, i.e. penalties of entrepreneurs or subjects in position of testing commissars with the possibility of driving car license seizure, driving school teacher professional certificate seizure or testing commissar certificate seizure. Seizure of the accreditation document for the driver’s professional capability training is understood as a sanction for accredited training centers.

I depicted elementary principles and rules stipulated in the traffic law and the driving schools law as well, including concrete sanctions related to them.

I find it being effective to tighten sanctions and requirements for driving licenses or licenses for running any entrepreneurial activities in the road traffic field in order to improve

the traffic security and circulation. However, sheer tightening of sanctions can't cause any improvement. The aim of the legislation amendments is creation of space with the least occurrence of disorderliness, thoughtlessness and carelessness; and it concerns all participants in the traffic circulation. I'm persuaded that the sanction system should be more balanced and exclude some exceptions, i.e. milder sanctions being imposed on some groups of offenders.

I was trying to express my own views supported by practical experience as well as theoretical facts in my thesis.

Sanctions serve as prevention and education, as a helpful tool to reach demanded situation. They are, however, not the only tool. In the ideal situation such traffic conditions would be created, under which offences would be understood not only as illegal, but also immoral. I have made systematic order and evaluation of the imposed sanctions legislative amendments and related institutes concerning the traffic. On the base of this, I believe that the last big change of the sanctions system brought tighter sanctions and created situation in which it's not possible to exempt their imposition, what leads to stricter legal duties enforcement in this area. I think that this legislation imposes adequate and balanced sanctions with regard to facts of concrete serious offences and administration offences.

8. Seznam literatury, zkratky

Literatura:

- BUŠTA P., KNĚŽÍNEK J., SEIDL A., *Zákon o silničním provozu s komentářem ve znění 27 novel*, Praha: Lenka Bušková – Venice Music Production, 2011, 288 str., ISBN 978-80-904270-2-0
- ČERNÝ J. a kolektiv. *Přestupkové řízení*, 12. vydání, Praha: Linde Praha, 2011, 760 str., ISBN 978-80-7201-859-8
- ČERVENÝ Z., ŠLAUF V. *Přestupkové právo: Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisících předpisů*. 15. aktualizované vydání podle právního stavu k 1. 3. 2008, Praha: Linde Praha, a.s., Praha 2008, 343 str., ISBN 978-80-7201-713-3
- GERLOCH ALEŠ, *Teorie práva*, 1. vydání Aleš Čeněk Dobrá Voda 2000, str. 222, ISBN 80-86473-01-5
- HENDRYCH DUŠAN a kol. *Správní právo. Obecná část*, 8. vydání. C.H. Beck, Praha 2012, 832 str., ISBN 978-80-7179-254-3
- HORZINKOVÁ EVA, NOVOTNÝ VLADIMÍR, *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, 234 str., ISBN 978-80-7380-096-3.
- HRDLÍČKA P., KNĚŽÍNEK J., MLSNA P., *Přehled judikatury ve věcech silničního provozu, silniční dopravy a pozemních komunikacích*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, 648 str., ISBN 978-80-7357-477-2
- KADEČKA S. a kol. *Správní řád*, Praha: ASPI, a.s., 2006, 601 str., ISBN 80-7357-226-5
- KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, 455 str., ISBN 978-80-7380-086-4
- KOVALČÍKOVÁ D., ŠTANDERA J. *Zákon o provozu na pozemních komunikacích, komentář* 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2011, 438 str., ISBN 978-80-7400-418-6,
- KUČEROVÁ, H. *Dopravní přestupky v praxi*, 2. přepracované a doplněné vydání podle stavu k 1. 7. 2006, vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2006, 432 str., ISBN 80-7201-613-X
- KUČEROVÁ, H. *Zákon o silničním provozu s komentářem a judikaturou*. 2. aktualizované vydání ve znění novel účinných od 1. 1. 2012 a od 19. 1. 2013 vydala Praha: Leges s.r.o., 2011. 720 str., ISBN 978-80-87576-01-4
- MAREK JAN Bakalářská práce „Přestupky proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu“, vedoucí práce: JUDr. et PhDr. Petr Kuchynka, Ph.D., Plzeň 2012
- MATES P. a kolektiv. *Základy správního práva trestního*. 5 vydání, Praha: C.H.Beck, 2010, 226 str., ISBN 978-80-7400-357-8
- POMAHAČ R., VIDLÁKOVÁ O. *Veřejná správa*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2002, 290 str., ISBN 80-7179-748-0.
- ŠTABLOVÁ RENATA, studijní texty Kriminologie 2008
- VEDRAL J. *Správní řád, komentář*, Praha: Bova Polygon, 2006, 964 str., ISBN 80-7273-134-3

Právní předpisy:

- Ústavní zákon č. 1/1993, Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993, o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., Listina základních práv a svobod
- Zákon č. 7/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 12/1997 Sb., o bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích
- Zákonné opatření NS č. 13/1956 Sb.
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník – včetně pozdějších novel
- Zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích
- Zákon č. 56/1950 Sb., o provozu na veřejných silnicích
- Zákon č. 81/1935 Sb., o jízdě motorovými vozidly
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád – včetně pozdějších novel
- Zákon č. 133/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony
- Zákon č. 135/1961 Sb., o pozemních komunikacích (silniční zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) – včetně pozdějších novel
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích – včetně pozdějších novel
- Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky
- Zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti
- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky
- Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností⁷⁸
- Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů
- Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 411/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád – včetně pozdějších novel
- Příloha č. 1-8 zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů
- Příloha č. 2 zákona č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností
- Nařízení Rady (EHS) č. 3820/85 ze dne 20. 12. 1985 o harmonizaci určitých sociálních právních předpisů v silniční dopravě.
- Evropská dohoda o práci osádek vozidel v mezinárodní silniční dopravě (AETR), vyhlášená pod č. 108/1976 Sb.
- Prováděcí nařízení č. 11/1951 Sb. vyhláška č. 328/1951 Ú. 1., o způsobilosti vozidel k provozu na veřejných silnicích, o způsobilosti k jejich řízení a o péči o rozvoj motorismu Vládní nařízení č. 54/1953 Sb., o provozu na silnicích
- Nařízení č. 81/1910 ř. z. o jízdě samohybných vozidel

- Nařízení vlády č. 168/2002 Sb., kterým se stanoví organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při provozování dopravy dopravními prostředky.
- Vládní nařízení č. 54/1953 Sb., o provozu na silnicích, ve znění pozdějších předpisů
- Vládní nařízení č. 242/1939 Sb., o chování v silniční dopravě
- Výnosy československého ministerstva vnitra č. 84 386 ze dne 11. 11. 1921
- Výnosy československého ministerstva vnitra č. 40 704 ze dne 27. 5. 1921
- Vyhláška ministerstva vnitra ČSSR č. 80/1966 Sb., o pravidlech silničního provozu
- Vyhláška č. 87/1964 Sb., o řidičských průkazech, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška federálního ministerstva vnitra ČSSR č. 99/1989 Sb., o pravidlech provozu na pozemních komunikacích
- Vyhláška federálního ministerstva vnitra ČSSR č. 99/1989 Sb., o pravidlech provozu na pozemních komunikacích
- Vyhláška federálního ministerstva vnitra ČSSR č. 100/1975 Sb., o pravidlech silničního provozu
- Vyhláška federálního ministerstva vnitra ČSSR č. 100/1975 Sb., o pravidlech silničního provozu
- Vyhláška ministerstva vnitra ČSSR č. 141/1960 Sb., kterou se vydávají pravidla silničního provozu
- Vyhláška ministerstva vnitra ČSSR č. 141/1960 Sb., pravidla silničního provozu
- Vyhláška č. 145/1956 Ú.l., o provozu na silnicích, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 174/1980 Sb., o provádění zkoušek z odborné způsobilosti žadatelů o řidičské oprávnění
- Vyhláška Ministerstva dopravy č. 243/2001 Sb., o registraci vozidel
- Vyhláška Ministerstva dopravy č. 341/2002 Sb., o schvalování technické způsobilosti a o technických podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích
- Vyhláška č. 478/2000 Sb., kterou se provádí zákon o silniční dopravě, ve znění zákona č. 55/2003 Sb.
- Vyhláška Ministerstva vnitra ČR č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů

Judikatura:

- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2008, čj. As 16/2008-68
- Nález Ústavního soudu ze dne 30. 9. 2008 II. ÚS 1260/07
- Rozsudek krajského soudu v Hradci Králové ze dne 16. 1. 2009, čj. 30 Ca 174/2008-25, č. 1950 Sb. NSS)
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2009, čj. As 7/2009-77

Internetové stránky:

- Encyklopedie o právu IURIDICTUM,
http://iuridictum.pecina.cz/w/Hlavn%C3%AD_strana
- <http://akjudrcernohorska.cz/index.php/kontakt/68-osoba-blizka-u-dopravnich-pestupk-od-r-2013>
- <http://www.pravnik.cz/a/235/prestupky-obecna-cast-predpoklady-sankce-.html>
- Ministerstvo dopravy, <http://www.mdcz.cz>
- Ministerstvo vnitra, <http://www.mvcr.cz>
- Nejvyšší soud, <http://www.nsoud.cz>
- Nejvyšší správní soud, <http://www.nssoud.cz>
- Oficiální server českého soudnictví, <http://www.justice.cz>
- Služby pro právníky, <http://www.pravo4u.cz>
- Sněmovní tisk 808/0, část č. 1/4
<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=808&CT1=0>
- Sněmovní tisk č. 759/0 část č. 1/4
<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=759&CT1=0>
- Ústavní soud, <http://nalus.usoud.cz>
- www.epravo.cz/top/clanky/exekuce-pozastavenim-ridicskeho-opravneni-88568.html
- www.wikipedia.cz

Zkratky:

- komentář - Zákon o silničním provozu s komentářem ve znění 27 novel, Autoři: JUDr. Pavel Bušta, JUDr. Jan Kněžínek, Ph.D., Ing. Antonín Seidl, vydala Lenka Bušková – Venice Music Production, 2011, 288 str., ISBN: 978-80-904270-2-0
- zákon o autoškolách - zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel, ve znění pozdějších předpisů
- zákon o přestupcích - zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
- zákon o silničním provozu - zák. č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů